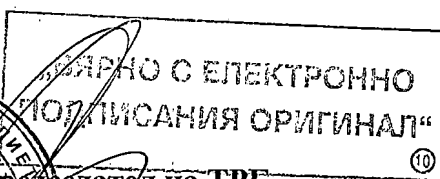

93-5268
08.10.2020

УТВЪРДИЛ
Вергиния Кръстева
Заместник-министър и председател на ТРГ

X

Вергиния Кръстева
Заместник-министър и председател на ТРГ
Signed by: Verginiya Krasimirova Krasteva

ВТОРО ЗАСЕДАНИЕ

на

Тематичната работна група за разработване на Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони за програмния период 2021 – 2027 г.

8 септември 2020 г.

Заседанието на Тематичната работна група започна в 10.00 часа и бе открито и ръководено от г-жа Вергиния Кръстева – заместник-министър на земеделието, храните и горите.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Колеги, в момента присъстват тридесет човека на тематичната работна група. Вероятно има и още членове, които ще се включат малко по-късно или такива, които са се включили, но не се обаждат и са членове по заповедта. Има вариант, в който отлагаме с един час заседанието, а има и

вариант при съгласие от Ваша страна, в който продължаваме с присъствените членове. Тук следва да отбележа, че самото ТРГ е разделено в два дни, за да могат да се обсъдят целите по-детайлно, така че е съвсем нормално членове, които да кажем, че днес не ги интересуват целите, които ще разглеждаме да не вземат участие.

Имате ли нещо против да започнем заседанието с този кворум и с очакване да се включат и допълнително хора?

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Госпожо Кръстева, може ли думата?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Да, заповядайте.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Имам две неща, които да коментирам с Вас процедурно, става въпрос(прекъсната връзка), тъй като няколко не разбрах всъщност Вътрешните правила ще се променят ли или не?

В крайна сметка ние не сме ги гласували и заради това се включвам поне да се запише в протокола(прекъсната връзка), предложения например и от ЦКЗ и е(прекъсната връзка), абсолютно важно да имаме такива процедури за вземане на решение, ако всичко останало не го приемате явно е ваша работа. Така или иначе не е предвидено и днес да гласуваме Вътрешни правила и аз бих искала да се отчете в протокола, че това, че за мен ние нямаме Вътрешни правила. Написала съм в имейла защо и поради каква причина смятам така. Между другото ви поздравявам за постановлението...., аз лично го приветствам. Може би за да се взема процедура и да бъдат включени юридическите лица в частна полза, ако е така – добре.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Госпожо Боянова, не ви чуваме добре, връзката се накъсва и почти нищо не се разбира от това, което казвате. Звукът е ясен, но просто се накъсва връзката ви може би не е добра.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Вътрешните правила, за които говорих просто искам да се запише в протокола, че за мен те не са приети. Имах няколко имейла към Вас, обясних защо смятам така.

На първо място, много е важно да имаме такава процедура за вземане на решения и най-вече заради това считам, че Вътрешните правила са ни важни.

На второ място, казвах, че ви приветствам идеята и въобще решението да се включат юридическите лица в частна полза и това постановление, което предприехте на Министерски съвет и може би изчакаме да бъдат включени тези юридически лица в частна полза да имаме такава процедура ли и ако е така бих се

радвала наистина да изчакаме, но задължително трябва да имаме такава процедура за решение и смятам, че това което предложи ЦКЗ е абсолютно приемливо като процедура.

Това е за протокола и държа да се отбележи, че Вътрешни правила за мен, тъй като не са гласувани на първото заседание, те не са й приети.

Другият въпрос е по-скоро технически, не знам защо тук в Cisco не дава възможност за писане между отделните участници, както беше на първата група. Сега абсолютно нямам избор да избира някои от участниците, на които да пиша, а само ми е дадена опция every one. Това умишлено ли е, без да искаме ли е? Искане ми се да изчистим и този технически въпрос. Тези две неща по съдържание и технически, бих искала в протокола да се отбележат.

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Отзад напред ще кажа, нищо не е забранявано и аз дори виждам, че аз поне мога да си избира на кого да напиша, ако искам съобщение иначе по дефолт ни е to all в случая. Така, че от падащото меню можете да си изберете, няма никаква промяна от предния път.

По отношение на Вътрешните правила първо, искам да знам дали започваме наистина с този кворум и ще дам малко информация по отношение на Вътрешните правила.

Има ли някой против да стартираме заседанието на ТРГ, като до момента имаме 31 човека, защото продължават хора да пишат в чата, че се появяват и малко по-късно. Имате ли нещо против да започнем?

Не чувам някой да има „против“ и не виждам някой да иска думата, така че приемам, че сте съгласни.

Преди да пристъпим към дневния ред бих искала да направя някои общи уточнения относно реда и организацията на дейността на работната група.

В изпратената на 21 юли 2020 година покана до състава на ТРГ е приложен и проект на Вътрешни правила за организацията и дейността на ТРГ за изготвяне на Стратегическия план, като в електронното съобщение изрично е посочено, в случай че няма постъпили бележки и коментари по проекта на Вътрешни правила за организацията и дейността на ТРГ проекта на Вътрешни правила ще бъде считан за съгласуван и приет.

В срока постъпи един коментар по проекта, а извън срока два коментара. Бяхме направили уточнение на предното заседание, че ще направим изключение само и единствено на него и ще разглеждаме бележки и коментари извън срока. Това остава за тогава.

Всички получени коментари по проекта на Вътрешни правила бяха обсъдени в рамките на заседанието, като се даде възможност на всички участници да изразят своето мнение. В хода на дискусиата бяха направени конструктивни предложения за промяна на правилата макар и такива постъпили извън срок.

В края на проведеното обсъждане беше обявено, че определени членове на правилата ще бъдат променени, ще бъдат прецизирани на база на тези предложения и в тази връзка коригираните правила ви бяха изпратени отново, с което считаме, че те са приети. Бележки има постъпили само от Вас госпожо Боянова и още едни бележки, които бяха в подкрепа на Вашите. Никой друг не е изразил никакво мнение по последно изпратените правила, с което ние считаме, че изпратените на 13 август Вътрешни правила за организация и дейността на ТРГ за изготвяне на Стратегическия план са окончателни и се считат за приети.

По отношение на проекта за Постановление на Министерския съвет за включване на юридически лица в частна полза.

С цел осигуряване на широко участие на заинтересованите страни в процеса по програмиране на средствата от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и от Европейския фонд за гарантиране на земеделието Министерството на земеделието, храните и горите изготви проект на Постановление на Министерския съвет уреждащо създаването на тематична работна група за разработване на Стратегически план за периода 2021 – 2027 година на Република България.

С оглед гарантиране на възможността за участие на всички заинтересовани страни за разлика от ТРГ за разработване на други програми финансирани от европейски средства в проекта на Постановление е предвидено участие на юридически лица в частна полза.

За да се разработят приложими на практика интервенции или мерки е необходимо те да бъдат консултирани с реалния земеделски бранш, който е представен от юридически лица с нестопанска цел в частна полза.

Министерството на земеделието, храните и горите счита, че с оглед мащаба и разнородността на подпомагането, включването като членове на ТРГ на юридически лица с нестопанска цел в частна полза е гаранция, че ще се изготви документ, който най-ефективно и балансирано да отразява и адресира потребностите и приоритетите от финансиране в земеделския сектор и в хранително-вкусовата промишленост.

В тази връзка Ви уведомявам, че проектът на ПМС, който урежда реда и начина на включване на юридически лица с нестопанска цел в частна полза, заповедта определяща състава на ТРГ е публикуван за обществено обсъждане на страницата на министерството, както и на strategi.bg. Срокът за обществено обсъждане е 28 септември 2020 година.

Информирам ви, че до приемането на проекта на ПМС от Министерския съвет всички участници ще бъдат канени и ще получават материали, по които могат да представят техните коментари и бележки и работната група ще продължава да функционира, както досега съгласно действащата в момента заповед и разпоредбите на Постановление № 142 на Министерския съвет от 2019 година.

След приемане на постановлението ще бъде иницириана процедура по включване на юридически лица с нестопанска цел в частна полза в състава на ТРГ.

Това имах да кажа по отношение на Вътрешните правила и на проекта на постановление, както и заповедта, която ще бъде актуализирана на по-късен етап.

Предлагам да продължим по дневния ред.

Както вие предложихте на предното заседание на ТРГ да обсъждаме цел по цел, всъщност съобразихме се с това ваше предложение и това считаме, че ще ни даде възможност да минем по-детайлно по всички цели.

В тази връзка Ви информирам, че по специфичните цели постъпиха общо 87 коментара. Същите са разгледани подробно и голяма част от бележките са отразени. Част от бележките се отнасят за други етапи на разработване на Стратегически план, например предложение за конкретни вече мерки или интервенции, които ще бъдат взети предвид, но на малко по-късен етап когато работата стигне дотам.

Подробна информация и коментари по всички бележки се съдържат в таблицата, която ви е изпратена по имейл. Изпратени са и актуализираните потребности и анализи.

На заседанието днес присъстват отговорниците по отразяване на коментарите по цели, като всеки от тях накратко ще представи коригираните потребности.

На практика можем да започнем с обсъждане на предложение и коментари по специфична цел 1.

Точка 2

Обсъждане на предложения и коментари по Специфична цел 1 – „Подпомагане на достатъчно надеждни земеделски доходи и устойчивост в целия Европейски съюз с цел подобряване на продоволствената сигурност“.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Темата ще бъде представена от Мария Стефанова.

Заповядайте!

Госпожо Стефанова, очевидно нямате звук, ще ви помоля да слезнете в зала Малък колегиум.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Госпожо Кръстева, може ли да ви попитам нещо?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте, госпожо Георгиева!

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Бихте ли ни казала каква е Вашата идея във връзка с анонса на Комисията, че стартират от месец октомври консултации със страните членки по отношение на „Зелената архитектура“ и връзката ѝ с новите инициативи на Комисията?

Комисията през лятото посочи, че на проектен вариант чисто идеен в разработването на Стратегическия план да има нова специфична цел 10, която да е свързана с COVID-19.

Това в нашата съвместна работа, какво ви е виждането като допълнително включване или допълнителен анализ, просто дори и рамково като ваша идея може ли да ни споделите към момента?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Когато и ние самите имаме повече яснота ще поместим и тази тема, може и в рамките на това ТРГ, мисля че за всички е ясно, че министерството се стреми да води една политика на прозрачност и да работи

с бранша и със заинтересованите страни, но за момента информацията и при нас е съвсем оскъдна, така че не мога да дам повече детайли по въпроса.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Мария Стефанова вече е при нас и ще започнем по потребност № 1.

Заповядайте!

МАРИЯ СТЕФАНОВА: Здравейте на всички!

Днес ще ви представя измененията, които направихме в резултат на Вашите конструктивни бележки, които получихме. Предефинирали сме силните страни в SWOT анализа и това е в резултат на постъпили конструктивни бележки за по-прецизно дефиниране на силните страни.

Също така от слабите страни сме заличили слаба страна № 9, тъй като потребността, която е работена в резултат на тази слаба страна е прехвърлена в хоризонтална цел 10.

По отношение на първа потребност в цел 1 въз основа на постъпили конструктивни бележки сме предефинирали и сме редактирали заглавието на първата потребност, което става: „Необходимост от подпомагане на доходите на земеделските стопани с цел сближаването им със средното равнище на доходите в други сектори на икономиката“.

След това сме отразили също така постъпила конструктивна бележка за обединение на потребност № 2 и потребност № 3. Направили сме го с цел по-голяма прецизност и тези две потребности са обединени, като новата потребност става: „Повишаване на ефективността на подкрепата и увеличаване на икономическия потенциал на малките и средни стопанства“.

По-надолу в новата потребност № 2 сме заличили старият текст, който формулираше конкретно само потребност № 2, тъй като той е прехвърлен във формулировката на новата потребност № 2.

Заличено е заглавието на потребност № 3 по същата причина, тъй като сме обединили потребност № 2 и потребност № 3 за повече прецизност.

Приели сме получена бележка да бъдат дадени допълнителни данни и за средния икономически потенциал на стопанствата за периода 2013 – 2016 година, който нараства в случая и за повече прецизност сме посочили увеличението на

икономическия потенциал на стопанствата с полски култури, който е един от най-увеличените през този период икономически потенциали, както сме отбелязали и стопанствата, които са с най-нисък икономически потенциал.

По-нататък накрая на новата потребност № 2 сме формулирали обединението на потребност № 2 и потребност № 3, и те са формулирани по новия начин в края на текста.

Тук потребност № 4 естествено става потребност № 3, след обединението. Приета е бележката по тази потребност и с цел повече прецизност е редактирана формулировката на потребност № 3.

Новата потребност № 3 става: „Потребност от подпомагане на земеделските стопани, в секторите зеленчуци, трайни насаждения и преживни животни за увеличаване на икономическия им потенциал“.

Бившата потребност № 5 се преномерираща и става потребност № 4.

Потребност № 6, която беше „Система за използване на трансфер на знания към нуждите на земеделските стопанства“, цялата тази потребност тук е заличена от цел 1, тъй като тя е преформулирана и е прехвърлена към хоризонтална цел 10.

В следващата потребност № 5, също е коригирано и преформулирано заглавието, тъй като в резултат на получена бележка новото заглавие става: „Надграждане и диверсифициране на системата за управление на риска и управление на кризите в земеделието“.

Това са предефинираните потребности по цел 1, които сме направили за да отразим получените от Вас конструктивни бележки.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Давам думата за дискусия и за коментари!

Заповядайте, господин Гечев!

ЯВОР ГЕЧЕВ: Приветствам направените поправки по отношение на стратегическа цел 1, не бях в рамките на държавата доста дълго време и нямах време да направя писмено предложени, ще го наваксам в следващите дни, но на мен в стратегически цел 1 страшно много ми липсва може би най-важният приоритет, който е акцент във всички други европейски документи, а той е кооперирането. Аз не мога да приема, че повишаване на ефективността на малките и повишаване

конкурентоспособността може да стане в България при малките без коопериране. За това предлагам цялостна стратегическа цел към цел 1, тоест точка към цел 1, която да е коопериране, в която да се включва включително и развитие на браншовите организации.

Мисля, че този отделен акцент би трябвало да го има, защото на практика е прескочен в целия Стратегически план, ако погледнем други стратегически планове в Европа той започва с това.

Понеже съм взел думата ще си позволя да коментирам и проекта на постановление, пуснато в(прекъсната връзка), процента от обработваемата земя в държавата е изключен на практика от ПМС-то, защото е регистриран по Закона за кооперациите, който липсва в постановлението на ПМС, както и досега. Аз съм представител на Асоциацията на индустриалния капитал на практика в това обсъждане, но според мен започва да става обидно на практика прескачането на една браншова организация, която на всичко отгоре призната от Министерския съвет, пряко с постановлението.

От тази гледна точка молбата ми е нека тази корекция да бъде направена и да бъдат вписани освен неправителствените организации и Националните съюзи, които са регистрирани по Закона за кооперациите. Това е коментара засега. Иначе официално предложение по отношение на хоризонтална точка в приоритетите по отношение на кооперирането включително и развитието на браншовите организации, които според мен също трябва да ги има в този Стратегически план ще получите надявам се до края на седмицата в началото на другата седмица.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря за коментара господин Гечев, тъй като вие сам казахте, че не сте участвал и не сте присъствал в предното заседание, отсъствал сте ще направя едно уточнение, че ние вече вървим към приключване на потребностите и нямаме време за нови бележки да получаваме по самите потребности. Другото по отношение на кооперирането на вашата конкретна бележка, това е включено в цел 3 и е тема на утрешното ни заседание, така че ако имате време и възможност утре да участвате предполагам, че там ще чуете, че кооперирането е налична потребност, но в цел 3, а не в цел 1.

По отношение на ПМС-то ще разгледаме всички предложения, които постъпят в рамките на срока за обществено обсъждане. Срокът е до 28 септември 2020 година и имате възможност да направите вашето предложение.

Други бележки и коментари?

Заповядайте, госпожо Георгиева!

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Благодаря.

Първо, искам да попитам, защото може би е въпрос само на изясняване от Ваша страна, по цел 1 в заплахите в точка 4 където се посочва, че в колебание на доходите на земеделските стопани под влияние на промените в пазарната, санитарната, институционалната и природната среда, след това виждам, че въз основа на тези заплахи е изведен приоритет № 6 във връзка с природо-климатичните рискове и дали във връзка със санитарната среда е пропуск или може би не го виждам тук в тази цел в сектор „Животновъдство“ всички рискове, които са свързани с болестите при животните, които в последните няколко години все по изявени и негативни, а и с промяната на климата и естествено очакванията на животновъдния сектор, още по-остра изява да имат те, дали е намерило място и на друго място ли е преместено, тъй като не го виждам или просто е пропуск?

Това ми е въпросът и доколко адресира и след това би трябвало да има връзка с някакви интервенции, които са свързани с превенция срещу тези санитарни рискове.

БОРИСЛАВА ЦОЛОВА: Здравейте, ако е удобно да взема думата, тъй като в специфична цел 4 е предвидена необходимост.

Госпожо Георгиева, в специфична цел 4 има необходимост противодействие на болестите и борба с патогенните заболявания по животните, ако това мислите, че би допринесло за предложението ти, може би е ОК.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Трябва да погледна в цел 4 за да видя къде точно е посочено, за това се бавя.

БОРИСЛАВА ЦОЛОВА: Днес ще е тема на обсъждане между другото специфична цел 4, иначе се пада необходимост № 7.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Добре, ще го маркирам и когато стигнем до там, ако нещо има допълнително да попитам или да предложа ще се включа.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Добре.

Други коментари?

Заповядайте, госпожо Попова!

ЯНКА ПОПОВА: Здравейте на всички, във тази първа цел нашето становище, което пуснахме в контекста на това и се надявам, че колегите са го видели, в контекста на това, че сектор „Животновъдство“ трябва да получи своята компенсация за един пропуснат програмен период като начин на подпомагане. За нас в този вече трети програмен период е изключително важно да се дефинират понятията – малко, средно и голямо стопанство, за да можем наистина да насочваме усилия към тях увеличавайки тази тяхна доходност и оттам нататък и устойчивост. Какво имам предвид и защо е толкова важно? Важно е, за да не позволяваме този род промени, както в този програмен период на различните категории в зависимост от това кой какви цели и интереси преследва.

Знаем какво се случва с обвързаната подкрепа например и там какви промени се случиха в годините – кой е малък, кой е среден и кой е голям. За да избегнем тези наистина необосновани промени година след година или през две години ние просто трябва да дадем точни понятия на малко, средно и голямо стопанство. В SWOT анализа на Института по аграрна икономика ние имахме среща с екипа и доста от нещата, които отбелязахме впоследствие бяха променени, но там анализа дава характеристика също след тези програмни периоди, които отминаха, че всъщност средното стопанство животновъдно в сферата на дребното преживно достига до 650 ако не греша брой животни.

Освен това даваше се след последната корекция и дефиниция на средното земеделско стопанство, на около 1500 декара. Това го казвам в контекста на следващите мерки, като преразпределителни и схеми, които ще разработваме, за да можем да насочим някакви допълнителни преразпределителни плащания точно към тези стопанства, които формират малките и средни такива, както в животновъдството, така и в растениевъдството.

Иска ми се да видя конкретните дефиниции на това, кое стопанство какво е?

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Снежана Благоева ще се включи, тъй като не съм сигурна дали камерата я хваща.

Заповядайте, госпожо Благоева!

СНЕЖАНА БЛАГОЕВА: Здравейте!

Дефиницията за малки, средни и големи стопанства е въпрос, който от самото начало се разглежда. Институтът по аграрна икономика в първия вариант на анализа даде такава дефиниция, но тя не срещна подкрепа и разбиране от всички сектори. Трудността откъде произтича? Трудността произтича от това, че ако в момента към настоящият момент размера на стопанствата се определя въз основа на техният икономически размер на базата на производствен обем и това се прави най-вече за целите на мерките по „Развитие на селските райони“.

От друга страна, имаше предложения икономическият размер да се определи с физически единици, което го прави много по-разбираем, брой животни, хектари и определен тип култури и тогава въз основа на такива физически единици може да се направят различни дефиниции за различния сектор, която да бъде по-адекватна. Къде тук обаче произтича трудността от това, че повечето стопанства са смесени. И за да дам един пример, едно малко овцевъдно стопанство например до 100 овце може да бъде малко стопанство в своята дейност в овцевъдството, но едновременно с това същото стопанство може да има 1000 декара земя или например 30 декара градини. В такъв смисъл, ако трябва да се оцени и да се направи цялостна оценка на стопанството за целите например при кандидатстване за инвестиционна мярка по „Развитие на селските райони“ тогава стопанството не може да го разглеждаме само по отделни дейности, трябва да го разглеждаме в обща съвкупност, за да може да се прецени в коя категория е и ако в някоя мярка се дава предимство на малко стопанство дали като цялото стопанство с всичките си дейности стопанството влиза в категорията малко, средно или голямо стопанство.

Това, което Янка Попова преди малко отбеляза, това е приложимо преди всичко за директните плащания.

По отношение на директните плащания ние тук имаме разграничаване на стопанствата и ние ги имаме при модулацията. Там обаче в директните плащания ние не се интересуваме от другите дейности в стопанството, а ние се интересуваме от онази дейност, която е обект на специализирана подкрепа под формата на обвързана

подкрепа например за овцевъдство, за говедовъдство или за зеленчуци. Поради тази причина и една от бележките от коментарите, които получихме беше и това е логично да имаме единна дефиниция за целия Стратегически план за малки и средни стопанства, като тук малко ни е сложно да намерим решението така, че все още продължаваме да обсъждаме темата и да търсим единно решение.

Може би ще е по-рационално, ако на един по-следващ етап тогава, когато започнем да работим върху интервенциите и тогава когато стане ясна целта за какво точно ни трябва, за какви точно цели ни трябва дефиницията, тогава може би ще можем да я определим по-адекватно така, че да бъде приложима не само за едни интервенции, а да бъде приложима и за целия стратегически план.

Мисля, че тази тема трябва да продължи да бъде дискутирана, за да намерим работещо решение. Трябва да имаме предвид смесените стопанства. Там нещата стават сложни, ако стъпим на физически единици. Там оценката може да бъде само въз основа на икономическия размер чрез стандартна продукция.

Така, че всякакви предложения са добре дошли от Ваша страна, но аз се опитам да обясня откъде идва проблема и защо на този етап сме затруднени да му намерим единно решение за Стратегическия план.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря на Снежана Благоева.

НАДЕЖДА РАНГЕЛОВА: Извинявайте, но тъй като и ние имаме доста проблеми с дефинициите в сектора, искам да попитам госпожа Благоева този проблем за трудното дефиниране и съгласуване откъде произлиза, от съгласуване на различните организации в бранша или по-скоро на методологично ниво и няма ли практики, които все пак в целия Европейски съюз едва ли има само стопанства специализирани в животновъдство, растениевъдство, тоест едва ли няма друг тип смесени стопанства, там откъдето бихме могли да вземем някакви добри практики, защото в крайна сметка нещата вървят на обратно според мен. Ние вече сме дефинирали цели и казваме, че не можем да даваме повече коментари и почти сме взели решения по целия план и тепърва ще правим тези дефиниции.

СНЕЖАНА БЛАГОЕВА: Проблемът не е методологически. Има в Европейския съюз единна методика, но тя е базирана на икономически размер на стандартна продукция. Само, че този метод не беше приет от всички членове на тематичната работна група, имаше искания някои от асоциациите на предходен етап

даже не беше приет и имаше искания дефиницията да се базира на физически размер и да бъде ратифицирана различните сектори, а иначе единна методика има в Европейския съюз има една Методика за определяне размера на стопанствата и това е базирано на стандартна продукция. Ние се опитваме да направим и друга или допълнителна дефиниция, която да бъде по-приемлива за отделните сектори и да не бъде базирана само на стандартна продукция.

НАДЕЖДА РАНГЕЛОВА: Да, благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте, госпожо Попова!

ЯНКА ПОПОВА: Да, това трябва да го направим, защото правейки го всъщност ще избегнем тази проблематика, която срещнахме сега в този програмен период. Една година приоритетните стопанства са до 300 бройки, а след това стават 100, след това стават 200 и става едно нездравословно надборване между различните интереси в сектора. Това трябва да се избегне категорично. Трябва да има цел, насоченост за развитието на този така наречен недофинансиран сектор, пропуснал цял един програмен период.

Така, че ако трябва на последваща среща, но тук следва да дефинираме.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Други желания за изказвания?

Заповядайте, господин Гечев!

ЯВОР ГЕЧЕВ: Според мен, ние бъркаме в таз насока, защото аз си мисля, че първо трябва да имаме представа какво ни е земеделието, а след това да прилагаме мерки и категорично не съм съгласен, че големината на стопанствата определя само начина на подпомагане и типа на подпомагане. Това е политически и икономически въпрос преди всичко на структура на земеделието.

Искам да поставя и още нещо, когато се обсъжда това, което е по отношение на малките стопанства, защото така направените ...на малките стопанства няма как, което означава, че в себе си те включват всички полупазарни стопанства и аз не съм съгласен, че икономическият размер на стопанство от 2000 евро или 4000 лева на година, или когато го разделим на месеци то става ужасяващо малко, което например е два декара ябълкова градина в икономически план, да си го представим. Това е хоби земеделие. Това не е професионално земеделие и мерките към този тип

хора би трябвало да са различни, а ние не знаем дори колко са от тези 200 хиляди малки стопанства и 100 хиляди сигурно от тях са полупазарни.

Така, че това е фундаментален въпрос, който би трябвало да предшества всички....(прекъсната връзка), трябва да има и вътрешна дефиниция по отношение на полупазарните или хоби земеделци в стопанствата.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Други изказвания? Не виждам.

Преминаваме към следващата точка от дневния ред.

Точка 3

Обсъждане на предложения и коментари по Специфична цел 2 – „Засилване на пазарната ориентация и повишаване на конкурентоспособността, включително поставяне на по-голям акцент върху научните изследвания, технологиите и цифровизацията“.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Специфичната цел ще представи Антон Аспарухов.

Заповядайте, господин Аспарухов!

АНТОН АСПАРУХОВ: Добър ден и от мен на всички!

Ще представя коригирани потребностите по специфична цел 2.

По цел 2, която е насочена към подобряване на конкурентоспособността на стопанствата са получени общо 12 коментара, които са приети.

В следствие на приетите коментари в потребностите по цел 2 са настъпили следните промени.

Първата корекция е насочена към потребност № 3, която е свързана с модернизация на малките и средните стопанства. Корекцията е вследствие на получени два коментара насочени към неясна формулировка свързани с изрази „нови технологии допринасящи за постигане на високи екологични стандарти“. Въпросните екологични стандарти са премахнати от потребност № 3, която като първоначална идея трябваше да бъде насочена към модернизация на малките и средните стопанства, като в момента потребността е изцяло насочена точно към технологично обновяване и

модернизация на тези стопанства без да има двусмислие каквото имаше до преди да бъдат отразени тези два коментара.

Втората промяна в следствие на получените коментари е направена в потребност № 6, която е насочена към дигитализация и иновации. В потребността е добавена референция към Стратегията за цифровизация на земеделието и селските райони. Включени са и текстове от стратегията описващи потребности от дигитализация и автоматизация свързани със секторна насоченост, които имат и пряка връзка с увеличаване на конкурентоспособността в посочените сектори.

Друга промяна, която е настъпила в същата потребност № 6 свързана с дигитализация и иновации е преместване на потребността свързана с развитие на дигитални умения в стопанствата, която е прехвърлена в хоризонтална цел 10.

Също така направена е и промяна в потребност № 7, която потребност е насочена към развитие на пчеларския сектор. Част от получения аналитичен коментар за сектора е включен в коригираната потребност, в следствие на което нуждите в този сектор са по-точно отразени и конкретизирани.

Добавена е и изцяло нова потребност № 9, която е свързана с подобряване на достъпа до финансиране от търговските банки, отново в следствие на получен коментар. При тази нова потребност е обърнато специално внимание на достъпа от кредити на някои специфични таргет групи, които са по-чувствителни и биха могли да имат трудности при намиране на финансиране. Това са групите и организациите на производители, младите фермери разбира се и оперативни групи за иновации също така.

Най-общо това са корекциите, които са извършени в следствие на получените коментари. Редно е да благодарим за тях, за нас коментарите са важен коректив и важна част от процеса на управление на качеството, който спомага за подобряване на яснотата, по-добро структуриране и разбира се по-голяма дълбочина на идентифицираните потребности.

Това е от мен накратко. Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Имате думата за коментари и въпроси?

Заповядайте, господин Асенов!

Благодаря!

Благодаря!

Благодаря!

Така.

СТЕФАН АСЕНОВ: Благодаря. Чисто процедурно един колега беше написал в чата възможно ли е оттук нататък да ни се изпращат материалите, в които да бъдат отразени и промените, новите текстове и отпадналите с трак чейндж, за да могат да се проследят.

В момента е напълно невъзможно това да се проследи, което колегите говорят за отпаднали и добавени текстове.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Ние така или иначе вървим към приемане на тези потребности, може би няма да имаме чак такъв обем оттук нататък за корекция, но екипа, който работи при нас е огромен и в трак чейндж е трудно да бъдат отразени наистина. Обсъждахме такава възможност, но виждате, че за много кратко време са обработени стотици страници предложения и коментари. Времето ни притиска, така че просто сме направили максималното, което е възможно.

Благодаря.

Заповядайте, госпожо Георгиева!

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Благодаря.

По отношение на специфична цел 2, един въпрос към господин Аспарухов, благодаря че темата с достъпа до финансиране за земеделските производители и хранително-вкусовата промишленост е отразен, което касае разбира се и малките предприемачи в селските райони. Изведено е като приоритет, но аз разбирам, че от бързината и отразяването на всички бележки не е стигнало времето и според мен е удачно в SWOT анализа това да бъде отразено. Например, при слабите страни по-слаб достъп до финансиране, като слаба страна. Възможността и естествено разработването на финансови инструменти и заплахите по тази цел 2 са слабия достъп и не наличието на достатъчно средства за финансиране, което би спънало конкурентоспособността. Просто за да може да се адресира SWOT анализа с изведения приоритет № 9.

Това е единственият ми коментар.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Господин Аспарухов, ще вземе отношение.

АНТОН АСПАРУХОВ: Да, коментара е абсолютно логичен, чисто структурно Стратегическият план изисква да има синхрон между отделните части и

следва потребността да е изведена от анализа и да е отразена в SWOT анализа така, че коментарът е логичен и следва да го вземем предвид и да го отразим.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Други коментари?

Заповядайте, госпожо Попова!

ЯНКА ПОПОВА: Цел 2 – засилване на пазарната ориентация и повишаване на конкурентоспособността.

В контекста на животновъдството това върви много тясно с дефиниране на млечно, месодайно, автохтонно животновъдство защото всяко едно от тях има своята специфика, своята нужда от подкрепа за повишаване на конкурентоспособността си.

Знаем и тук отново имаме проблем в този програмен период, преплитания се направления едно в друго, защото към момента направленията са млечно месодайно и тук е проблемът в тяхната конкретна дефиниция и кой какво и в какъв контекст подпомагане и подкрепа би трябвало да получи за да развие своята конкурентоспособност. Това са три направления с три различни нужди и ние трябва да ги разделим, да ги дефинираме, за да можем да насочим подкрепата адекватно, за да могат всички те в крайна сметка като направления да отбележат евентуален ръст в своето развитие.

Така погледнато към момента, а и SWOT анализа на Института по аграрна икономика го представя, така известните направления за развитие в животновъдството са най-уязвими в частта на млечното такова. Резултати – никакви, развитие – никакво, поголовие – намаляващо.

Така, че тук също трябва да дефинираме тези понятия и всяко едно направление да има своите начертани тепърва мерки и схеми за подпомагане, за да може да се балансира в своето развитие и да не наблюдаваме такова изоставащо на някои направления въпреки двата програмни периода.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте, господин Аспарухов!

АНТОН АСПАРУХОВ: Да, наистина анализа посочва млечното и месодайното животновъдство особено в частта „Преживно животновъдство“ като един от най-нуждаещите се сектори и не случайно в първата потребност по цел 2 те са

изведени като такива, като дори в самата потребност е описано, произлиза и от самия SWOT анализ, който извежда ниската продуктивност, като един от проблемите изцяло на конкурентоспособността и поради тази причина е казано, че подпомагането следва да бъде насочено към високо продуктивни породи и животни, за да се справим точно с този проблем с ниската продуктивност, понеже нивата ни на продуктивно животновъдство са доста под средните европейски нива.

Така, че според мен ясно са дефинирани тези два сектора, като нуждаещи се и то по отношение на високо продуктивни породи и животни.

ПРЕДС. ВЕРГИНИ КРЪСТЕВА: Заповядайте!

НАДЕЖДА РАНГЕЛОВА: По повод това, което казаха и двамата колеги, в точка 2 е определено, че има нужда от високо продуктивни животни, само че за всички в сектор „Животновъдство и месодайно направление“ специално е пределно ясно, че това е само основата. Да, със сигурност трябва да имаме високо продуктивни животни. Да, със сигурност трябва да се увеличава качеството на стадата и броят животни водени под селекция. Но оттам насетне и преди това за съжаление обаче имаме много по-сериозни проблеми. Ще ви дам един пример с тотално изкривената картина в сектор „Месодайно говедовъдство“.

Получихме официална информация от Агенцията по храните за броя животни в направление „Месо“ за последните шест години. От 2013 до 2019 година в направление „Месо“ са регистрирани над 56 % животни с предназначение месо от неспецифично месодайни породи – автохтонните породи. Това е нещо, което изкривява изцяло нашия сектор в основата му, защото тези животни – да, те могат да дават месо в някакъв момент, но какво следва оттук нататък, ние имаме следващата голяма липса – окачествяването на трупното говеждо месо. Много малкия процент кланета на животни, които минават през кланици, никакво окачествяване и никога няма да можем да подобрим ефективността и продуктивността си само със заложна потребност за подобряване на селекцията на животните.

Ние сме дали коментари в тази посока, които бяха отхвърлени специално за автохтонните животни, но ще стигнем до там и ще го коментираме вече в съответната точка, ако искате по-подробно, но това за нас трябва да бъде изчистено възможно най-скоро и то преди да започнем да правим определянето и дефинирането

на схеми и мерки и бюджетирането спрямо тях, защото не можем да стъпим на тази база от 56 % автохтонни породи с направление „Месо“, просто е абсурдно.

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря за изказването.

Други изказвания?

Заповядайте, господин Върбанов!

ВЕНЦИСЛАВ ВЪРБАНОВ: Добър ден!

Напълно подкрепям казаното от колежката и този въпрос е абсолютно принципен, както принципен е и въпросът, който постави колегата Явор Гечев за разграничаването на хоби земеделието от земеделието, което искаме да се развива в България и да бъде подкрепяно.

Нямам нищо против тези, които се занимават с хоби земеделие или към всички малки, които и те се борят с природата, но това е факт и по същия начин стои въпроса с разделянето на продуктивните животни от ниско продуктивните.

Ако искаме да правим и да насърчим хората и малкото хора, които останаха да се занимават с животновъдство ние трябва много ясно да покажем това нещо именно чрез подкрепата към съответните отрасли.

Така, че трябва колегите да обърнат внимание на всичко казано дотук и наистина да се разграничат.

Много ясно се вижда от SWOT анализите каква е ситуацията и каква е тенденцията и ние просто трябва да я направим. Имаме шанса да обърнем тази тенденция в момента.

Благодаря Ви!

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря, господин Върбанов.

Мисля, че тази тема ще я говорим и тя ще бъде взета предвид при написването на самите интервенции, така че отново ще я засегнем.

Заповядайте, госпожо Георгиева!

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Благодаря!

Тъй като тази специфична цел по-нататък ще адресира с интервенциите, които ще бъдат разписани и вече имаме трансфер на 70 милиона евро от бъдещия Фонд ЕЗФРСР към директни плащания 2020-та, което означава е, че намалява тази сума. Това го казвам в контекста на множеството схеми, които прилагаме като

държавни помощи за различни инвестиции в различните сектори и тук въпросът ми към Вас е, нямам спомен в процесите на програмиране към момента да е вървял този процес паралелно, какво покриват държавните помощи и какво остава за инвестиции в ПРСР и в бъдеще в стратегическия план, но доколкото става много конкурентно това за всички сектори къде да бъдат насочени инвестициите, предполагам че го разглеждате и в тази посока, но наистина това иска по-дълъг хоризонт – държавните помощи паралелно с инвестициите, които остават в Стратегическия план, защото така може да се балансира какво остава като държавни помощи и какво остава на ниво Стратегически план, и пак говоря по отношение на инвестициите, с които е свързана конкурентоспособността.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Дирекция „Държавни помощи“ и в частност Дора Ненова, която дори и в момента е на линия, е част от екипа и даже ние отдавна сме говорили, че трябва още в самото начало като започнахме работа по Стратегическия план и в Координационното звено сме говорили, че трябва да се направи преглед на съществуващите в момента държавни помощи и на демаркация, кое отива като държавна помощ и кое отива като интервенция по Стратегическия план, така че разглеждаме тази тема и благодаря за коментара.

Други изказвания? Не виждам.

Преминаваме към следващата точка от дневния ред обсъждане на предложения и коментари по потребностите по специфична цел 4.

Може ли се балансира каква част от

Стратегически план, а как част от

Точка 4

Обсъждане по предложения и коментари по Специфична цел 4 – „Принос за смекчаване на последиците от изменението на климата и за адаптация към него, както и за устойчивата енергия“.

Стратегически план, а как част от

Стратегическия план, а как част от

направи преглед

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Специфичната цел ще бъде представена от Борислава Цолова, заповядайте!

план, така

БОРИСЛАВА ЦОЛОВА: Добър ден!

Ще представя информация за нанесените промени в специфична цел 4, както обяви заместник-министър Кръстева. Бяха изменени и прецизирани текстовете,

представя информация

както на SWOT-а, така и на потребностите съобразно множеството коментари постъпили от заинтересованите страни.

В SWOT-а като цяло са направени промени, които отразяват препоръките и бележките на заинтересованите страни. SWOT матрицата в раздел „Заплахи“ има направено и ново допълнение на нова точка – последната, ако имате нагледно от Борислава Цолова (започващите) текстовете и вървим по тях.

Започвам с корекциите, които са нанесени в потребностите. В потребност № 1 са прецизирани текстовете и отпада пояснението за диазотния оксид, което беше един обширен текст, който явно не беше нужно да остава и отпадна, както и пояснението за т.нар. F поглъщащи газове.

За потребност № 2 е допълнена във връзка с ползите от екстензивно пасуване, добри практики за поддържане на пасищата са добавени, сеитбообращения със азото фиксиращи култури и зелено торене. Градивни подобрения на потребност № 2. Тук е важно да се отбележи, че в специфична цел 4 се добавя изцяло нова потребност № 3 – „Насърчаване на ниско интензивни земеделски практики, като консервационно земеделие, интегрирано и биологично земеделие“. Това е една нова потребност, която е добавена и именно тези три практики – консервационното, интегрираното и биологичното земеделие, би следвало най-общо казано разбира се да се насърчават по отношение на съотношението земеделие и околна среда. За това са изведени като една нова отделна потребност с оглед отчитане на важността им за прилагане в бъдеще.

Наименованието на следващата потребност № 4 е допълнена с цитирам дословно на края на текста има добавено „остатъчна и отпадъчна биомаса“. Досега беше само 3...(прекъсната връзка).

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Прекъсна връзката, ако ни чувате.

БОРИСЛАВА ЦОЛОВА: ...Използването на култури и сортове приспособени към климата или би следвало, че се отчита възможността за отглеждането на приспособими към климата(прекъсната връзка).

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Борислава, по-добре да бъде без видео, защото връзката прекъсва.

МИХАИЛ КАРАБЕЛЪОВ: Да, и да повтори всичко след остатъчната и отпадъчната биомаса.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Борислава, няма връзка, не знам Михаил Карабелъов дали е на линия и дали може да продължи?

МИХАИЛ КАРАБЕЛЪОВ: На линия съм, здравейте.

Борислава Цолова стигна до това, че са добавени култури и сортове, които изискват по-малко вода.

БОРИСЛАВА ЦОЛОВА: Продължавам от потребност № 4, която е за възобновяемите източници от селско стопанство, която казах, че е допълнена с остатъчна и отпадъчна биомаса.

С оглед на това да става ясно, че би следвало да се стимулира оползотворяването на остатъците от селскостопанския и горски сектор, а не цялостно от биомасата, за това е направено това допълнение за остатъчна и отпадъчна биомаса.

Следващата потребност, която е допълнена е потребност № 5, като наименованието изобщо на потребността е преформулирана на „Насърчаване използването на култури и сортове приспособени към климата“. По този начин става по-ясно, че би следвало да се отчита като възможност отглеждането на приспособими към климата не само култури, но и сортове, тъй като досега беше разписана единствено за култури. Освен това е подчертано, че се стимулира насърчаването. Това е една възможност, но не и задължение, което е добре да се отбележи. ...тук отпада от специфична цел 4. Това се наложи от съществуваща потребност в цел 5, тоест намаляването на емисии на амоняк във въздуха или дори, би следвало(прекъсната връзка).

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Няма да стане така.

Ще помоля Михаил Карабелъов да продължи.

МИХАИЛ КАРАБЕЛЪОВ: Отпаднала е потребността за намаляване на емисиите от амоняк във въздуха, тъй като се препокриват с идентични потребности с цел 5, като е останало в цел 5.

По отношение на горското стопанство са прецизирани текстове, както в SWOT анализа и матрицата, така и в потребностите, като голяма част от потребностите са в други цели 6 и 8.

Възможностите в SWOT матрицата са детайлизирани и са добавени нови точки 3, 9, 10 и 11.

Специфична цел 4: Това се наложи от съществуваща потребност в цел 5, тоест намаляването на емисии на амоняк във въздуха или дори, би следвало(прекъсната връзка).

В силни страни отпада точка 3, в слаби страни са добавени нови точки 4, 8 и 9, като има допълнителни разяснения в текстовете. Прецизирани са текстове. Първата идентифицирана потребност в сектора дори е изцяло преформулирана и прецизирана. Преформулирана е и последната потребност в цел 4, като настоящото наименование е „Устойчиво управление на горите, включително увеличаване на залесените площи в страната, опазване на горските местообитания, биоразнообразието и еко системните услуги“.

Допълнени са текстове в потребностите по отношение на необходимостта от мерки за възстановяване на пострадали от природни бедствия гори.

Това е в общи линии накратко.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Имате думата за коментари и въпроси.

Заповядайте, господин Гечев!

ЯВОР ГЕЧЕВ: В този приоритет на практика се намираше напояването, а сега виждам, че в специфична цел 5 и там не го намирам. Според мен първия приоритет по отношение на борба с климатичните проблеми спрямо земеделието трябва да е застъпено напояването, ако е в цел 5 нека да го видим в цел 5, защото и там няма конкретни текстове. Ако остане така, означава че пари за напояване няма да има следващия рамков период, това е първо.

Второ, мисля че е изпусната една цялостна глава или приоритет, не знам как да кажа, който е първият в насочеността по отношение на екологията и управлението на отпадъци тук ми липсва, тоест все по-голям проблем в земеделието е генерирането на някакъв тип отпадъци, в които все повече се затягат мерките по отношение на това и много земеделски производители вече издъхват по отношение на генерираните типове отпадъци. Тук се говори само за биомаса, което е преди евентуално генерирането на някакъв тип отпадъци.

Мисля, че това трябва да бъде записано и управлението на отпадъци от земеделието, за да може все пак да има някакъв вариант за финансиране по отношение на тях, защото според мен това ще е все по-голям приоритет и все повече пари ще отиват на практика за това от земеделските производители, които няма да са калкулирани предварително.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте, господин Стефанов!

ГЕОРГИ СТЕФАНОВ: Искам да допълня господин Гечев, че отношението към напояването е изключително важно, просто трябва да се прецизира към устойчивото управление на водите, за което знаете, че има съответно друго нормативно изискване и законодателство. Тоест целта не е само да бъде просто осигуряването на вода за земеделски нужди и култури, а да бъде съвместимо с цялостното управление на речните басейни и въобще на осигуряването на води за всички нужди, така както е записано по Закона за водите, а именно за хората, за водоснабдяване и канализация, и е изредено по степен на нужда там, но така или иначе това също трябва да бъде пряко свързано като мерки за финансиране с първоизточника на осигуряване на водите, а именно опазването на горите, тоест цялостното това управление в посока на климатичните промени не може да бъде отделно несвързано направление.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря и на двамата за коментарите, имайте търпение трябва да ги чуete в следващата цел 5 темите, които поставихте, където са разгледани.

Така, че след това, ако нещо продължава да липсва отново ще вземете отношение.

Други изказвания?

Заповядайте, госпожо Георгиева!

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Благодаря.

Връщам се на коментара, който имахме в началото по цел 1 във връзка със санитарните рискове и тяхното управление, тъй като в цел 1 са позиционирани в общо надграждане на управление на рисковете, където реферира към напояването, градушките и в този ред на мисли по-скоро ми се иска да коментираме с Вас дали действително мястото е в цел 1 биосигурността на стопанствата или е в цел 4 и това по-скоро касае самото програмиране, тъй като бюджетирането по отношение на цел 4 е включено в онези задължителни минимум 30 % свързани с околна среда и климат, и доколко посоченото в точка 7 тук борбата с тези болести би било за в бъдеще някакъв вид компенсаторна мярка, която да допринася за тези 30 % или по-скоро ще бъде съотнесено към конкурентоспособността и доходите на стопанствата, което например

Други изказвания?

Заповядайте, госпожо Георгиева!

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Благодаря.

би било интервенирано с нещо свързано с инвестиции в тази... това ми е коментарът по отношение на управлението на риска дали да е към цел 1 или да е към цел 4, като на мен ми се струва, че по-удачно е да е в цел 1, но пак съществено и водещо е програмирането и след това отчитането.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря, госпожа Снежана Благоева ще вземе отношение.

СНЕЖАНА БЛАГОЕВА: Съгласна съм с теб, че го разглеждаме по-скоро като цел 1 част от управлението на риска и управлението на риска не се отнася само за растениевъдните стопанства, включва също и животновъдните.

Ще прегледаме още веднъж текстовете дали се налага да направим някакви промени и мисля, че в обяснението на потребностите има малко и в тази посока, но ще го погледнем още веднъж, за да видим дали не се налага да се допълни текста, но няма съмнение, че управлението на риска се отнася и за животновъдните стопанства и за рисковете свързани с болести по животните и други свързани с животновъдството.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Заповядайте, госпожо Милтенова!

МАРИЯНА МИЛТЕНОВА: Искам да кажа, че съм съгласна с колегата Явор Гечев и Георги Стефанов, че при всички случаи, би следвало да се включи въпроса с напояването. Видях, какво е записано в следващата потребност № 5, но смятам, че смекчаването на последиците от изменението на климата при всички случаи трябва да се включи напояването, защото е изключително остър и за нашия ... (прекъсната връзка).

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Прекъсна връзката, но да разгледаме и цел 5, след това да коментираме напояването.

МАРИЯНА МИЛТЕНОВА: Мисля, че тук (прекъсната връзка).

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Много не ви разбрахме, но основно това, което засегнахте е темата с напояването. Това се разбра от Вашето изказване, нека да разгледаме и цел 5, след което ще го коментираме.

Други изказвания?

Заповядайте, госпожо Георгиева!

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Във връзка с използването на енергия и не само на остатъчна и отпадъчна, но и от биомаса, изведено като приоритет да разбираме ли, че смятам, че смекчаването на последиците от изменението на климата при всички случаи трябва да се включи напояването, защото е изключително остър и за нашия ... (прекъсната връзка).

и това имате предвид – водна, вятърна, слънчева и геотермална, също влизат в приоритета в бъдещите интервенции, които ще бъдат използвани, като тук въпроса ми е в контекста на това, което каза и госпожа Милтенова, испанците имат много добре разработен модел за собствени резервоари на ниво градински стопанства, по-малки, големи и т.н., и другото е, че в същото време геотермалните в оранжерии, обезпечаването със собствена енергия от слънчеви панели, дали би било възможно като някакви бъдещи интервенции в този аспект?

Ако може да поясните каква ви е идеята за използване на култури и сортове приспособими към климата? Да разбираме ли, че има екип, който работи над това да картира, така да кажа грубо страната, да посочи кои са районите с риск от засушаване и кои са културите, които там биха били насърчени за отглеждане?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Михаил Карабелъов или Борислава Цолова ще вземете ли отношение?

БОРИСЛАВА ЦОЛОВА: По отношение на сортовете и културите адаптиращи се към климата, имаме комуникация със Селскостопанска академия и говорим по въпроса за разработването на сортовете. Има и включени текстове и допълнителна информация в анализите, които са направени от Аграрния университет във връзка с тези култури и сортове, които са една бъдеща възможност за земеделските производители, които искат да се адаптират към тези климатични промени. Въпросът е, че това е потребност и все още не адаптирана и направена като интервенция и картирането да кажем би било един следващ етап, ако се стигне до съставянето на такава интервенция. Това е за момента изведена потребност или възможна. Не знам дали се чуваме все още?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Чуваме.

БОРИСЛАВА ЦОЛОВА: За възобновяемите източници да включени са всички ресурси – вода, въздух, геотермална енергия, но отново се подчертава, че това са част от потребностите на тази специфична цел и тук на ниво интервенции може би е рано да кажем как би изглеждала една интервенция, която би стимулирала именно тази потребност.

Така, че когато се разписват вече интервенциите тогава съобразно приоритизираните потребности тогава ще имаме отговор на този въпрос.

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте!

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Ако ми позволите да направя само един много кратък коментар защо е този въпрос?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Да, заповядайте!

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: В Национална селска мрежа имахме една среща в началото на месец септември с биологичните производители, в която участие взеха и институти от сферата на ССА занимаващи се със сектор „Растениевъдство“ и „Животновъдство“, коментирайки за потенциала, който имат биопроизводителите за в бъдеще, коментирайки също така и от страна на Тракийския университет за в бъдеще в страната да се отглеждат не само адаптивни култури, но и адаптивни породи. И това, което се очерта всъщност като нужда е, че когато бъде разработен Стратегическият план и стартират интервенциите и мерките много бързо на пазара ще се усети дефицита от това нашата българска наука и нашите български производители на семена да могат да предложат и да задоволят търсенето, както по отношение на биосертифицирани семена, торове, препарати, подобрители и т.н., да не ги изреждам също така и съответно сертифицирани и доказани български приспособими и устойчиви сортове.

Това, което институтите издигнаха като необходимост, съответно и биопроизводителите, но имаше и конвенционални производители е, че трябва паралелно още от сега да върви една тенденциозна и насочена политика държавна, която действително да даде зелената светлина и подкрепата на тези институти да могат да разработват и не само институтите, разбира се има и много търговски дружества, които се занимават със семепроизводство на такива стари сортове, държат ги и ги поддържат, но те трябва да могат да отговорят, ако от месец януари 2022 година на пазара се появи това засилено търсене, защото се очаква да бъдат подпомогнати фермерите в тази посока да гледат такива сортове и такива животни. Да има кой на българския пазар да го предложи, а не както биологичните производители и не само те и конвенционалните са основен клиент на всички международни големи търговски компании за каквото се сетите. В тази връзка ми беше коментарът. Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте, господин Петков!

БОЖИДАР ПЕТКОВ: Моето допълнение е точно към това, което говорихме на тематичната работна група и е, че свързаното със старите български сортове, когато производител иска да гледа стари български сортове той получава подкрепа, но когато иска да ги гледа и по биологичен начин, тогава не е възможно да се получи подкрепа по двете направления.

Смятам, че тази грешка трябва да се отстрани в новия програмен период и това да важи за сортовете устойчиви на болести и климатичните промени, защото ако бъдат разработени такива сортове, които са устойчиви те по една или друга причина ще бъдат по-малко продуктивни. Но ако искат хората да ги отглеждат и по биологичен начин според министерството това е дублиране, но според нас това не е дублиране, а допълнение. Имаме желание да бъдат подкрепяни по двете направления – стари сортове и по биологичен начин отглеждани. Досега се подкрепяха само по едното направление.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря за предложението, като стигнем до интервенциите отново ще си говорим.

Други коментари и изказвания?

Заповядайте, госпожо Попова!

ЯНКА ПОПОВА: Бих искала да акцентирам на точка 1 от листата с възможности, която сте представили по специфична цел 4, която е за разписване на ясно условие за допустимост за подпомагане на пасища и ливади, още повече в контекста на опазването на климата и знаем тяхната роля във връзка с прихващането на парниковите газове. В тази връзка трябва да помислим за нови допустимости, защото едно пасище е би било полезно в контекста на климата и неговото опазване, когато на него наистина присъства повече растителност, но разбира се дотам, че тя да не възпрепятства свободното пашуване на животните.

Друга възможност, която сте включили малко по-надолу във връзка с местообитанията в контекста на постоянно затревените площи, защото в този програмен период ние бяхме изключени от такава възможност по мярка „Агроекология“. Там знам, че в този програмен период допустимите във връзка с местообитанията и тяхното запазване бяха само обработваемите площи и всички си спомняме казуса, който е свързан с тези местообитания.

Така, че ние като постоянно затревени площи и хора, които ги ползват, също трябва да ползваме такава подкрепа във връзка с местообитанията.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Отново ще направя същият коментар, че като стигнем до мерките ще си говорим отново. Очевидно, както и ти самата каза са изведени в SWOT анализа в потребностите, така че в момента коментираме самите текстове на потребностите.

Други изказвания?

ЯВОР ГЕЧЕВ: Мисля, че не е лошо разписана тази глава, но ми липсва нещо, което е вече когато настъпи...Превенцията е разписана добре, сортове, неща които могат да се правят като превенция, но въпреки това, ако постъпи природен катаклизъм, както тази година в сушата и ако имаме протокол, в който имаме 90 % пропаднали площи, а не 100 % ние оставаме извън борда.

В момента на практика тази година е доста поучителна да си помислим и да разработим неща, които мисля, че колегите зърнопроизводители доста пъти са ги предлагали в последните четири, пет години, а това са гаранционни фондове по отношение на това да остане земеделски производител. Тоест не да ти възстановяват разходите, ако настъпи природно бедствие от суша или какъвто и да е друг тип, а това когато настъпи не да ти се компенсират загуби, а да разполагаш с подкрепа по отношение на това да продължиш да бъдеш земеделски производител, тоест за да можеш да засееш следващата година, да имаш горива, торове и препарати за следващата година. Тоест този тип гарантиране на доходите е доста специфичен в Западна Европа и САЩ, а в България ние в момента, ако не го добавим няма да имаме възможност за ползване на средства по програмата.

Имайки предвид, че нещата, които се очакват в Европа е да има таван на плащането, тоест ресурса на програмата ще бъде увеличен в някаква степен и аз си мисля, че тук все пак трябва да оставим възможността и за такъв тип гаранционни фондове, които не са просто превенция, а все пак ако настъпи такъв тип катаклизъм от природата да можем да реагираме, защото такива неща ще има и министерството винаги няма да има пари за тях от държавните средства. За това тук може би е моментът все пак да го предвидим.

ГЕОРГИ СТЕФАНОВ: Това е така наречените...

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Извинявайте, но искам да вкараме разговора и самото ТРГ да върви за целта, за която сме се събрали.

Очевидно нямате търпение да се пишат вече мерки и интервенции, но ви моля да говорим по потребностите. Събрали сме се днес и утре, като целта на заседанията е да приемем потребностите, за да можем да отидем вече до писане на мерки. Всеки от вас предлага мерки, тук в последните няколко изказвания.

Заповядайте, господин Стефанов, ако ще се изкажете по потребностите.

ГЕОРГИ СТЕФАНОВ: Искан само да допълня, че няма как някой непрекъснато да отпуска едни средства за едни нуждаещи се, те в много сектори са нуждаещи, за това се прави катастрофичен пул, тоест всеки потенциално засегнат трябва предварително да заделя сума, за да се генерира такъв ресурс и тук не става въпрос само за земеделието, а става въпрос по принцип за справяне с климатичните изменения по всички направления, което всъщност е самата адаптация. Тоест, ако такава мярка се приеме тя не трябва да бъде компенсаторна, а трябва да бъде генерираща средства.

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря, да така е.

Други изказвания?

ЮЛИЯ ГРИГОРОВА (МОСВ): По отношение на представеното становище от страна на Министерството на околната среда и водите в съгласувателната таблица, която ни изпратихте в част от бележките и коментарите на колегите е записано, че се приемат по принцип. След като направихме един преглед в текстовете част от тях са останали непроменени.

Така, че ние тук дискутирахме какво означава за Вас приемане по принцип на тези бележки и следвало ли е те да водят до промени в текстовете?

По отношение на предложението на господин Гечев, да необходимостта от намаляване и идентифициране на потребност за възможности по отношение на отпадъците от земеделския сектор, просто би трябвало да се включи към мерките за климата, така че ние подкрепяме това предложение. Знаем, че част от отпадъците са едни от най-големите източници на парникови емисии.

По отношение на пасищата и ливадите и това, което госпожа Попова засегна, тук смятаме, че като потребност е абсолютно необходимо да се разпише

останали непроменени.

останали непроменени.

останали непроменени.

останали непроменени.

необходимостта от различни определения за пасищата и ливадите в България, а не както досега само спрямо Наредба № 5, тъй като пасищата и ливадите в България, които са в равнинните райони имат едни характеристики, а тези които са в планинските и полупланинските райони имат съвсем различни характеристики и това в голяма степен лишава голям процент от пасищата и ливадите на територията на България от каквото и да било подпомагане.

Още повече, че това е с оглед на възможностите, че и пасищата и ливадите всички постоянно затревени площи са едни от най-съществените поглатители на парникови емисии, така че много е важно да ги запазим като такива с оглед и ангажиментите, които страната е приела още с Договора за присъединяване.

По отношение на останалите потребности това, което бих могла да отбележа е, че Националният стратегически план „Енергетика и климат в България 2030“ вече е наличен. Той е и за обществено обсъждане, доколкото знам Ваши представители са включени в работната група разработвала този план. Там има специфичен анализ на сектор „Земеделие“ и всъщност откъде произтичат най-големите заплахи. Засегнати са нитратите и извода не е същият като извода в така представените ни анализи, тоест нитратите са един от най-съществените проблеми, когато говорим за парникови емисии.

Мисля, че би било добре да има някаква кохезия между тези два програмни документа, тъй като при всички случаи Европейската комисия ще търси такова съответствие.

По отношение на риска от климатичните проблеми – да може би тук е мястото да има наистина една идентифицирана потребност, превенция на риска от климатичните промени, където ще влезнат специфични мерки, включително е възможно да влязат и еко схеми.

Записала съм, че представихте гори пострадали от природни бедствия и, че те следва да бъдат подпомогнати. Това е идентифицирано като потребност. Може би не е сега моментът, но да маркирам, че в Оперативна програма „Околна среда“ с Национална служба пожарна безопасност и защита на населението са предвидени доста мерки, като над 80 % от тях са предвидени за горите и може би когато се разписват мерките, абсолютно е необходимо да се направи много точна демаркация,

защото ако вашата програма и плана ще подпомагат такъв тип дейности те следва да бъдат изключени от Оперативна програма „Околна среда“.

Още нещо, аз си признавам, че не знам на какъв етап в момента е Стратегията за засушаванията и тяхната превенция. Поемам това към Вас като ангажимент да го проверя и ако има такъв изготвен в краен вариант документ просто ще ви го предоставим, за да можете да прегледате мерките, които там са включени като превенция на климатичните промени.

По отношение на пандемичните защиты, включително биосигурността и в Стратегията от фермата до трапезата и по отношение на „Зелената сделка“ тази биосигурност е изтъкната като една изключителна възможност, за която следва абсолютно всички документи планови, както и цялото финансиране на Европейския съюз да подпомогне с оглед на превенцията на нови пандемии.

Такава със сигурност е засегната и в Програмата за борба с последиците от COVID-19 на България, която се разписва в момента под председателството на господин Томислав Дончев, както и в Насоките и документа на България по отношение на „Зелената сделка“, за това маркирам, че може би е добре да има някаква кохезия в тези документи.

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Господин Карабелъв, можете ли да вземете отношение по таблицата с бележките и по изказването?

МИХАИЛ КАРАБЕЛЪВ: Срецу всеки коментар има становище как се приема и по принцип дали се приема. По-скоро в детайли в анализа къде е отразено ще помоля господин Попов да се включи.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Проф. Попов, чувате ли ни?

Господин Карабелъв, обяснете „приема се по принцип“ и „не се приема“ това, което каза госпожата, че е записано „приема се по принцип“, а не е било прието?

МИХАИЛ КАРАБЕЛЪВ: Не съм много в детайлите в цел 4, но там където се приема по принцип означава, че в анализа трябва да са извършени корекции и в текстовете на анализа и съответно SWOT матрицата, ако са пипани неща в тях и възможности, на много места е отразено.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте, госпожо Попова!

ЯНКА ПОПОВА: Искях само да отбележа, чувайки госпожа Григорова, спомням си на първото ТРГ, тя беше предложила да ни представи рамка, по която работят или вече са работили във връзка с биоразнообразието. Може би в специфична цел 6 можем пак да засегнем тази тема, но когато я чух се сетих, че тя искаше и в първото ТРГ ни представи техните анализи във връзка с биоразнообразието и климата. В тази връзка просто правя една вметка, дали не е удачно да я чуем.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Ако има готовност, ще ѝ дадем възможност в цел 6 да представи, но нека да свършим с цел 4.

Не е разговаряно това предварително с нея и не знам дали госпожа Григорова има такава подготовка в момента. Ако има възможност в цел 6, когато стигнем до нея ще представи техните анализи.

Други коментари и изказвания?

НАДЕЖДА РАНГЕЛОВА: По потребност № 7, където преди малко и госпожа Таня Георгиева имаше въпроси по повод противодействието с болестите по животните и борба с патогенни заболявания.

Исках да попитам тук дали е възможно да бъде още малко по-ясно дефинирана тази цел, какво имам предвид, болестите по животните както тук е описано могат да бъдат само с икономически последици за стопаните и със здравни последици, както при животните, така и при хората. Също така бихме могли да вземем мерки за предотвратяване на разпространяването във фермите съответно.

Ние сме поели и друга инициатива извън ТРГ-то за допълнителна профилактична програма, която да бъде приета следващата година в периода, в който се определя новият календар за следващите две години. Не знам дали тук е мястото да се допълни и това, че има възможност да бъдат подпомагани болести, които могат да имат и пряко отношение към здравето на потребителите, какво имам предвид. Давам за пример паравирусната при преживните животни – дребни и едри, доказано е и в световен мащаб с научно обосновани факти, че всъщност животни, които боледуват от това нещо могат да пренесат и заразят хората пряко с болест на Крон и да има и отношение към ревматоидни заболявания. Дали може да се добави в цел 7 такъв текст и дали е необходимо?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Считаме, че е записано по-общо, в което влиза всичко – болести по животните и съответно последствията от тях. Не мисля, че е необходимо чак толкова детайлно да се разписва тук.

Заповядайте, госпожо Търпанова!

ДИМИТРИЧКА ТЪРПАНОВА: В контекста на това, което се случва при животните трябва да имате предвид, че в сектор „Плодове и зеленчуци“ картината не е много по-различна. Цяла Европа беше пламнала с пораженията от „Дрозофила Сузуки“, което не се е разминало и при нас. Проблемът е с „Тута абсолют“, проблема е с теления червей при картофите и е добре да се залегне в програмата и превенция при трайните насаждения и зеленчуците, защото наистина е голям проблем, когато плъзне някакъв вредител в Европа да имаме възможност да реагирам и ние, а не да си унищожаваме овощните градини.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря за този коментар.

Малко по-рано казах на Таня Георгиева отговорих, че правим преглед на съществуващите в момента държавни помощи, това какво се е наложило през годините да бъде отпуснато като държавна помощ и кое може да намери място в Стратегическия план и съответно да бъде финансирано с европейски средства.

Така, че „Тута абсолют“ и теления червей по картофите са също до момента държавни помощи, които могат да бъдат под формата на управление на риска или на друго място да намерят стратегическия план.

Благодаря за коментара.

Други изказвания?

ЮЛИЯ ГРИГОРОВА (МОСВ): Едно допълнение. Тук всъщност когато говорим за тези пандемични ситуации, които могат да възникнат, цялото внимание на Европейския съюз е насочено към развитие и подкрепа на специфични застрахователни схеми. Така, че това е като предложение към Вас, ако прецените като необходимост да бъде включено развитието на подобен тип схеми.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Това някъде е добавено и колегите сега го търсят.

Благодаря.

Заповядайте, госпожо Георгиева!

Благодаря.

Други изказвания?

Благодаря.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Тъй като тематичната работна група е експертна разбира се, иска ми се да коментираме и с оглед на предстоящия процес, в който Комисията ще консултира страните членки дали считате за подходящо да бъде повдигната темата разбира се, ако вече не е повдигната и не е коментирана, както имаме схемата за преотстъпен корпоративен данък в сектор „Земеделие“ и знаем за какво могат да инвестират земеделските стопанства, дали за в бъдеще една схема, която част от преотстъпения корпоративен данък земеделските производители могат да ги използват за зелени инвестиции, било то за в зелена инфраструктура или нещо друго, разбира се трябва да бъде дефинирано – какво е? Но според мен е благодатна тема, която да бъде повдигната, ако все още не е повдигната от някоя друга страна членка и това в контекста на бъдещите консултации по биоразнообразието от Стратегията от фермата до трапезата.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря за този коментар.

Други коментари? Не виждам.

Предлагам да преминем към специфична цел 5 и потребностите.

Точка 5

Обсъждане на предложения и коментари по Специфична цел 5 – „Насърчаване на устойчивото развитие и ефективно управление на природните ресурси като вода, почва и въздух“.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Специфичната цел представя Кристина Йорданова, заповядайте!

СТРАТЕГИИ: КРИСТИНА ЙОРДАНОВА: Благодаря.

Специфична цел 5 е една от екологичните цели в бъдещата Обща селскостопанска политика. От самото ѝ название произтича необходимостта, че трябва да намерим точният баланс между устойчивото развитие от една страна, тоест екологичният ефект и от друга страна, ефективното управление на природните ресурси, тоест по никакъв начин да не се намалява конкурентоспособността на земеделските стопани.

Точно това е и голямото предизвикателство в екологичните цели да намерим абсолютно точния баланс между тези две изисквания.

В резултат на бележките прецизирахме SWOT анализа, който е разположен непосредствено преди потребностите. Идеята да се обединят логически тези две части е за да произтече и много ясно да се види как в съответствие с цялото европейско законодателство потребностите са базирани на факти и на конкретни изводи, точно както е изискването в написването на бъдещия стратегически план.

По тази причина в резултат на бележките работихме и върху самия SWOT анализ.

В резултат на бележките бяха прецизирани определени текстове и в слабите страни възникна прецизиран текст, че съществуват проблеми при използването на водите за напояване поради немодернизирани системи за напояване. Заплахата тук произтича от това, че има увеличена нужда от напояване, поради глобалното затопляне и климатичните промени, но също така и съществуващата немодернизирана хидромелиоративна инфраструктура.

Съответно каква е възможността, която може да дойде, за да се адресират тези слаби страни и заплахи е именно модернизиране на системата за напояване, което да подпомогне ефективно използване на водите, осигуряване на непрекъснатост на реките, намаляване на разходите и спирането на загубите на вода. Виждате, че тук SWOT анализа произтича потребността за хидромелиоративната инфраструктура в земеделието, която чрез модернизацията ще допринесе за намаляване на натиска върху водните ресурси и подобряване на водния баланс.

По този начин се надявам коректно да сме отразили всички бележки, защото те бяха и от земеделски стопани и от страна на Министерството на околната среда и водите по отношение на текстовете за напояването.

Друго, което е прецизирано. В слабите страни в резултат на бележка от Министерството на околната среда и водите беше допълнен текст, че част от подземните водни тела са с нитратно замърсяване. По този начин адресирахме бележката дошла от МОСВ.

Във възможностите за адресиране на ерозията бяха допълнени и покривните култури, консервационните обработки на почвата и стимулиране на

наричане на източник на водни ресурси.

SWOT анализа: 1. Силни страни

Земеделското производство

върху водните ресурси

защита на водните ресурси

интегрираното земеделие, всичко това са практики, които са възможности за подобряване на екологичния принос на земеделието върху водите и почвата.

Във възможностите беше включен и текстът за прилагане на действия за понижаване водния риск за експлоатацията, смекчаване и/или възстановяване на водните тела, за да постигнат целите на рамковата директива на водите.

Знаете, че в условността, която е разписана в Анекс № 3 на проекта на регламент един от елементите, които се използва е рамковата директива за водите.

В потребностите от МОСВ бяха прецизирани източниците, на които се базират изводите, а именно: Националният доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България за 2017 година.

Това най-накратко са базовите промени и прецизирания на текстовете.

ЗАМ.-ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Благодаря, заповядайте за коментари?

СТЕФАН АСЕНОВ: Вижда се, че е свършена много работа относно самият SWOT анализ, като в слабите страни ми прави впечатление следното, две много важни неща липсват.

Първото е състоянието на поземлената собственост и нейната раздробеност в България, изключителен риск.

Второто, което е, написано е, че трябва да се модернизира хидромелиоративната структура, но никъде не става дума за нейната собственост. Ако започнем да говорим за язовирите само три държавни институции поне контролират и стопанисват язовири и напоителни инфраструктури. Що се отнася до общинските е още по-страшно. При публичните източници там има между 3 и 5 хиляди общински язовира, за които не се знае как стоят нещата с документите и състоянието на повечето от тях са създадени с цел напояване в едни други времена.

Мисля, че това е изключително важно и може да се помисли дали да попаднат към слабите страни в SWOT анализа.

Благодаря Ви.

КРИСТИНА ЙОРДАНОВА: Благодаря за коментара.

От гледна точка на влиянието върху водите като елемент на околната среда действително не е разгледан въпросът за собствеността. Защото тук идеята е в Стратегическия план, специално в тази цел идеята е да се направят така

интервенциите, че да окажат влияние върху природния ресурс, независимо от вида на собственост, за който се отнася.

В специфична цел 1 се разглежда отново потребността за хидромелиорациите, но тя е от гледна точка на конкурентоспособността на земеделския стопанин.

ГЕОРГИ СТЕФАНОВ: Аз ви разбирам, но ако четем конкретно, както е изписана специфична цел 5 на регламента тя гласи следното: „Насърчаване на устойчивото развитие и ефективно управление на природните ресурси, като вода, почва и въздух“.

Мисля, че при тази дефиниция трябва да се разгледа и собствеността и другите неща, които предложих.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте, господин Гечев!

ЯВОР ГЕЧЕВ: Няколко неща по отношение на напояването.

Първо, има някои неточности според мен, които създават двусмислия. Едното е, че търсенето на вода от 2017 година спрямо 2016 година е намаляло, това е строго субективно и на базата на даденостите, защото, ако изчислим тази година ще стане страшно. В смисъл, това не е коректен текст, напротив по-скоро е намаляла доставността до напояване и до водни ресурси отколкото потребността за вода.

Второ, тук е направен един преглед по отношение на българските дадености по отношение на водни запаси, само че не точно, защото водата е толкова колкото е, но в този свят и в директивите по отношението на екологията и водите е записано, че тази вода трябва да се управлява. Тук не виждам текстове по отношение на управлението на водите и симбиозата между различните институции по отношение на него дори малко смешно ми звучи текста, който е в противоречие на нещата написани от Световна банка, че тази инфраструктура е направена за едни други времена да обслужват едни комунистически кооперативи.

Всъщност Световна банка казва друго и то е, че имаме една доста добра система като планиране с големи загуби, която трябва обаче да се управлява по различен начин.

От тази гледна точка, задължително собствеността, задължително разглеждане на начина на притежаване и ползване в дългосрочен тип съоръжения защото това без парично подпомагане и без политическа подкрепа няма да даде

никакъв ефект и от тази гледна точка нека да прегледаме това, което направихме с предишната програма 4.3 за напояване и да видим там невъзможностите, които така или иначе всички срещнахме, защото аз мисля, че тези пречки не са отстранени в сегашните приоритети.

И пак казвам, че това не е въпрос, както и предишните неща, които казах не са въпрос на разписване на точните наредби за подпомагане. Напротив, това е изконното нещо, от което трябва да тръгнем.

От тази гледна точка ми се струва, че така написаните неща трябва да се доредактират, като се изтърсят от нещата които не са неточни и да се добавят другите неща, включително и необходимостите. Защо го казвам? Защото това е политически документ преди всичко и този документ служи за политика в следващите седем години.

От тази гледна точка той е със задължителен характер по отношение на законодателни инициативи на Народното събрание, които ще трябва то да извърши в следващия седемгодишен период.

От тази гледна точка, ако този документ не съдържа политика,(прекъсната връзка), в следващите седем години и няма да има възможност за подпомагане на чувствителни неща, които ги няма в този Стратегически план, дори и да бъдат законово променени след това.

Според мен, наистина дайте да си загубим още малко времето, ако трябва, но да изчистим нещата особено важни по отношение на напояването.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте, господин Петков!

БОЖИДАР ПЕТКОВ: Искам да допълня това, което каза господин Явор Гечев, защото наистина това е държавна политика. Устойчиво управление на водите от страна на земеделските производители вече се правят три програмни периода като се започне от проекта на САПАРД, до двата програмни периода, които са сега 99,9 % говоря например за малинопроизводителите и зеленчукопроизводителите сме с капково напояване и ние управляваме водите с минимални загуби. Но когато до нас водата достига със загуба от 80 % или 90 % и там водата се губи за това, че се използват стари системи и не се рехабилитират точно по този повод, че собствеността е неизяснена, стара и т.н., това води до нуждата от една такава държавна, политическа и друга стратегия, която е извън обхвата на самите земеделски производители. По

тази причина трябва да се обърне сериозно внимание за собствеността на водните тела, защото по Закона за водите, когато един язовир например се ползва или е изграден за поливни нужди, а по някое време към него се присъедини някоя община или населено място, там става приоритет вода за населението и тогава става едно безумно противоречие, защото например, както е с язовир „Ястребино“, за да бъде водата годна за питейни нужди, защото община Антоново се е присъединила 2006 година към един язовир, който е построен през 1965 година за поливни нужди, се блокират едни водни количества в размер на 10 – 12 милиона, защото под този обем водата се замътявала и ставала негодна за пиене. Водата за пиене е в размер на 150 хиляди куб. метра годишно, 150 хиляди куб.метра блокират 12 милиона и по Закона за защита на потреблението за питейно-битови нужди в язовира трябва да останат 12 милиона и половина неоползотворяема вода, защото през 2006 година общината се е присъединила и то направо към съоръжението на „Напоителни системи“.

По тази причина искаме през новия програмен период да бъде точно разграничено до каква степен могат да бъдат приоритетни такива хващания и както беше казал министър Димитров да си търсим алтернативни източници на вода. Ние смятаме, че търсенето на алтернативен източник вода за 150 хиляди кубика е по-лесният вариант, отколкото търсене на алтернативен източник на вода за 12 милиона.

За това наистина политическата и Националната стратегия за управление на водите трябва да бъде в това направление, за да може ремонтите, обновяването и намирането на нови алтернативни източници да бъде такава държавна политика, а не на земеделските производители.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря за изказванията.

Това, което мога да направя като коментар е, че на практика потребност такава е идентифицирана. Това дава начало за разработване на мерки в Стратегическия план, но тук мисля, че ако мога да кажа от всички общо изказвания объркахме целта на Стратегическия план и държавната политика. Имаме такава потребност за модернизация на системите, нуждата от напояване, тоест ще намери своето отражение в Стратегическия план.

Другото, за което стана дума, вече са вътрешни наши проблеми на национално ниво, които следва да намерят решение в бъдеще.

Други изказвания?

на водите трябва да бъде...
намирането на нови...
на земеделските производители

Странно! Заповядайте, госпожо Георгиева!

Обърнете: ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Благодаря.

Потисне: Две неща имам по отношение на дефинирането на заплахи, свързано с напояване и по отношение на дефинирането на възможностите по тази цел.

В заплахите в точка 3, които ще прочета: „Увеличена нужда от напояване поради глобалното затопляне на климатичните промени, но и съществуващата немодернизирана хидромелиоративна инфраструктура“ откъдето се извежда приоритета за модернизирание на хидромелиоративната инфраструктура. Тук ако мога да повдигна въпроса и да чуя мнението и на други колеги и Вашето мнение, голяма част от земеделските стопани просто нямат достъп до каквато и да е хидромелиоративна инфраструктура. На документи и на ПУП-ове може и да има, а сега каква е собствеността е друга тема, но реално такава хидромелиоративна инфраструктура няма. Това беше и част от трудността в настоящия програмен период при подмерките за инвестиции в хидромелиоративна структура, се сещаме колко е трудно, когато трябва да се мотивира и да се обоснове нова такава инфраструктура. Дали приоритета, който го извеждаме действително ще се ограничава до модернизация само на съществуващата хидромелиоративна структура или изобщо в нуждата от напояване ще бъдат включени и бъдещи нови такива системи, иновативни, оборотни води и т.н. за управление? Това е по отношение на заплахата за напояването.

По отношение на възможностите в точка 2 са посочени директно като мерки, които имат принос към тази цел и конкретно използване на азото фиксиращите, междинните, покривните култури и т.н., тук искам да ви върна в началото на настоящия програмен период, когато масово земеделските производители избирайки такъв вид екологично насочени площи да прилагат пробваха азото фиксиращи култури, междинни култури и т.н.

От 2015 година към настоящия момент 2020 година няколко години подред ние сме свидетели на това как земеделските производители в стремежа си да изпълнят зелените изисквания и прилагайки междинни култури, това не се получава, поради засушаването и липсата на влага в почвата и т.н.

Азот фиксиращите култури също така на места са удачни и се случват, но където е по-високо засушаването когато е цъфтежът на азото фиксиращите култури и трябва по-висока атмосфера на влага не се случват. Така, че тук ми се иска да

повдигна темата и да дискутираме с Вас и какъв е вашият подход на анализа на какво се оказа удачно от изброените в точка 2 възможности, след четири години от прилагането и как се подготвяме с един хоризонт 2027 година когато последните три години виждаме екстремни, след екстремни по отношение на температури и суши и земеделските производители са с очакване това да се задълбочава с всяка една следваща година.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте, госпожо Йорданова!

КРИСТИНА ЙОРДАНОВА: По отношение на възможностите за изпълнение на настоящите екологично насочени площи в рамките на зелените изисквания.

Идеята през 2015 година беше да се даде възможно най-широка възможност на земеделските стопани за избор от всякакви възможности за изпълнение на зелените изисквания с цел да не бъдат те нормативно ограничени, а да избират това, което е подходящо на ниво стопанство.

След това обаче бяха леко прецизирани и бяха намалени възможностите за екологично насочени площи, които земеделските стопани могат да прилагат.

През последните години се оказа, че три са основните възможности, които земеделските стопани използват: земи оставени под угар, азот фиксиращи култури и междинни култури.

По този начин избират в България повечето земеделски стопани, не е по-различна и ситуацията и в останалата част на Европейския съюз.

Разбира се ландшафтните характеристики също остават като възможност за избор, но са много малко приложими и много малко биват избирани от земеделските стопани и това е един от изводите, който колектива от учени прави като извод в рамките на SWOT анализа.

Така, че и в бъдещият период в рамките на стандартите за добро земеделско и екологично състояние ще остане изискването за определен минимален дял на непроизводствените площи, които земеделския стопанин трябва да има в стопанството си. И тук трябва да направим точния избор кои точно да бъдат тези непроизводствени площи, дали само ландшафтни характеристики или могат да бъдат включени и азот фиксиращи култури и междинни култури.

В останалите държави членки на Европейския съюз тези два типа производствени площи, за които обаче междинните култури не се използват точно за добив на продукция, са едни от широко използваните възможности от екологична гледна точка.

ЗАМ.-ПРЕДС.ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Относно изказването за трета точка в заплахи, увеличената нужда, както и във връзка със съществуваща немодернизирана хидромелиоративна инфраструктура всъщност формулировката на потребността е „Възстановяване и модернизация на хидромелиоративната инфраструктура“, така, че правя това уточнение.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте, господин Върбанов!

ВЕНЦИСЛАВ ВЪРБАНОВ: Така както е формулирано „възстановяване и модернизация“ означава, че ако един фермер иска и той да направи нещо понеже няма да има какво да възстановява може и да не може въобще да му мине проекта и между другото от последните десетина година постоянно си говорихме, че ще се направи програма, с която да насърчим хората да правят инвестиции в тази посока и точно обратното се получи.

Освен, че на някои места вече инфраструктурата е под всякаква критика, защото беше допуснато да бъде унищожена даже тенденциозно от хората, които трябваше да я управляват, дори и там където има инфраструктура, по която все още може да се провежда вода заради цените на водата и заради чисто организационни проблеми не се използва тази вода и сме в една абсолютна ситуация на един парадокс „Вода газим, жадни ходим“.

Поне в Плевенския край се запазиха с цената на усилията и най-вече на земеделците една голяма част от инфраструктурата беше запазена, обаче не се ползва в момента, поради различни причини.

Така, че нека да помислим когато формулираме потребността и някой да ми отговори – за възстановяване и модернизация предвиждат ли се инвестиции, които са от самите фермери? Те влизат ли в тази формулировка, защото според мен – не. Ако това остане така всичко ще се върти пак около държавните „Напоителни системи“.

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Господин Антон Аспарухов, ще направи уточнение.

АНТОН АСПАРУХОВ: По отношение на хидромелиорациите тази потребност, която е включена в цел 5 е насочена към основната хидромелиоративна структура, която е извън стопанствата. По принцип е предвидено и подпомагане за напояване в стопанствата, но това е в друга цел. Тук тази потребност е насочена към рехабилитация на основната хидромелиоративна инфраструктура, но разбира се трябва да бъде предвидено и напояване в стопанствата.

ЯВОР ГЕЧЕВ: Ако може да допълня няколко неща на база на отговора на господин Аспарухов.

Мисля, че има едно противоречие и то е много голямо.

Основните пари в момента отидоха за „Напоителни системи“, защото там на практика е ясна собствеността. 80 % от напоителните канали в България са не собственост на „Напоителни системи“, а преди всичко общински и ги няма в правния мир, огромна част от тях са унищожени. И в тази хипотеза на възстановяване не могат да попаднат, защото не могат да бъдат доказани.

Според мен, трябва малко да се разшири тази формулировка, защото има противоречие. Тук е записано, че системата е проектирана за други времена, което означава, че са били големи полета, а в момента са по-малки полета и би трябвало да се допълват тези магистрални тръбопроводи с..., тръбопроводи, канали и т.н., за да имат достъпност до самите полета, но ако погледнем така приоритетите те ще го забранят. За това ми се струва, че малко трябва да има насоченост наистина към основната инфраструктура обаче оттам нататък възможността на фермерите и коопериране задължително при ползването на води и то на поземлен принцип по отношение на достъпност точно на тези неща. Включително как точно се доказват тези съществуващи и несъществуващи тръбопроводи или нови такива прекарвани.

В смисъл не е заяждане от моя страна, но иначе нищо пак няма да направим, повярвайте ми ще възстановим пак някакви неща и пак няма да има достъпност на огромната част от земеделските производители по отношение на достъпност на вода и тези цифри ще останат същите без да има много ефект. И за това ми се струва, че ние трябва да допуснем през използването на опорната инфраструктура на „Напоителни системи“ достъпност до самите стопанства, което е

напълно в приоритетите на тази мярка, но да не е само възстановяване и модернизация, а да има все пак проценти на нови, съществуващи или друг тип доказвания на съществуващата инфраструктура.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Разбирам, че става дума за оптимизиране на самата потребност и за да приключим тази тема ще помоля да се върнете на цел 1 – потребност 6, където става дума за стопанства и да установим дали това се разбира за стопанства, а в цел 5 потребност № 7 се разбира за инфраструктура, за да прекратим темата.

Ако считате, че не се разбира, тогава нека да чуем предложения за преформулиране на самата потребност.

Заповядайте!

ЮЛИЯ ГРИГОРОВА (МОСВ): Това, което смятам, че като потребност, не мога да отговоря по отношение на цел 1, но това което смятам, че като потребност смятат да се допълни е изграждане на нови водоизточници, включително възможности за повторна употреба на води, включително изграждане на съоръжения и системи за събиране на дъждовни и друг тип води, които да бъдат с цел превенция на тези дълги засушавания, които се очертават.

По отношение на това дали водите ще бъдат използвани в главна степен за населението, предимно, сега съществуващата политика е такава, но ако има необходимост от среща между двете министерства, бихме могли да инициираме такава среща и да поемем този ангажимент.

По отношение на обхвата на условността и отново част от бележките, които са предоставени на становището на Министерството на околната среда и водите, може би тук трябва да отбележим, че влажните зони и тяхната защита вече са част от условността. Така или иначе предстои вероятно при Вас да бъдат разписани тези подробни стандарти, но те са абсолютно обвързани с предложенията на колегите от дирекция „Води“ и да поясня, че становището на МОСВ е сборно становище на абсолютно всички дирекции в министерството и включително на Изпълнителна агенция по околна среда и всъщност това, че то е представено от дирекция „НСЗП“ означава, че тя е поела това вътрешно съгласуване между дирекциите, получила е различните становища, обобщила ги е, обединила ги е, махнала е повтарящите се неща и по този начин сме изпратили към Вас едно становище. Но тук са били

ангажирани всички дирекции, които отговарят за съответните политики, които са залегнали и в следващия Стратегически план на България за развитие на земеделието и селските райони.

Тъй като отново една от бележките е по принцип и съответно се реферира към програмата на еднократно уязвимите зони искам да обърна внимание, че в такъв случай тъй като при нас данните вече са доста по-тежки от това, което е било когато е правена тази програма, тя следва да бъде допълнена, разширена и най-вероятно да се прецизира обхватът на програмата.

Ще ви прочета само част от нещата, като предложение колегите от дирекция „Води“ дават мерки за възстановяване на водни тела, които са свързани разбира се с рамковата директива за водите, и които са залегнали от Плановите за управление, за които така или иначе те предлагат да отпадне от силните страни и да се предвиди като възможност. Именно едно такова нещо отсреща се приема по принцип, а е отбелязано „Проблеми при използването на води за напояване, поради немодернизирани системи за напояване“, което няма нищо общо с предложението, което сме дали.

Освен това тук е важно да отбележим още, че тези водовземания, които се извършват от страна на „Напоителни системи“ или земеделски стопани се осъществяват чрез преградни съоръжения и като цяло е абсолютно необходимо те да бъдат съобразени и при тях да бъдат изградени рибни проходи или съответни съоръжения, които да не възпрепятстват и развитие на биологичното разнообразие.

Няма да изчитам всички неща, молбата ми е отново да ги прегледате. Ние сме на разположение за да поясним може би и терминологията, която е при нас, както и да подпомогнем разписването на стандарта за влажните зони, включително от гледна точка на останалите цели касаещи климата, касаещи и биоразнообразието.

Друго допълнение, което бих искала да направя е, че одитният доклад на Европейската сметна палата направи един доста сериозен анализ на влиянието на земеделието и препоръката ни е да го погледнете, защото там ще видите всъщност относно употребата на води и категорично не е необходимо единствено и само да има модернизация на съществуващи съоръжения, а част от нашите анализи посочват, че една модернизация или една реконструкция ще излезе много по-скъпо отколкото да се

осъществяват за

бъдат съобразени

сходно

сходно

направят нови модерни такива съоръжения със зелена инфраструктура и тип т.нар. „меки мерки“.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Искам да уточним това, което казах преди малко и да видим цел 1, потребност № 6 дали се разбира за стопанства, наистина това е важно и в момента сме се събрали и обсъждаме потребностите. Ако не съответства искам да чуя конкретни предложения.

Заповядайте!

ЯВОР ГЕЧЕВ: Вече казах по отношение на приоритет № 1, че там трябва да го има и трябва да го има до ниво стопанство, както сега е разпределението аз поне така го разбирам прочитайки подробно.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Ще ви прекъсна, извинявайте, но искам да го отворите и да го видите, защото го има. Това, че вие сте казал, че трябва да го има, го има и за това погледнете го, защото не сте дал в срок бележки, а бележки след срок не се приемат, за това за да затворим тази тема и да знаем, че сме го изчистили въпроса ви моля да погледнете потребност № 6 в цел 1.

ЯВОР ГЕЧЕВ: Погледнал съм я, но няма да коментирам заяждането и няма да коментирам, че бележки не се дават, защото иначе няма за какво да се събираме, но ще направя коментар по отношение на колегите от екологията.

В приоритета е до ниво стопанство, тоест за крайно потребление на вода. В този приоритет разглеждаме достъпност до стопанство, тоест досегашното 4.3, така че мисля, че конфликт няма. Ние говорим за достъпност до стопанство. Но много държа да направя коментар по отношение на колегите от екологията, защото те току що забраниха напояването в България. Аз понеже съм от хората, които са участвали на редица срещи искам да попитам няколко неща, колегите от Министерството на екологията.

Първо, кога ще бъдат дефинирани тези влажни зони?

Второ, да кажа, че на практика ние имаме отстъпления над 20 пъти по отношение на ползваните количества вода. Плюс това в други държави има de minimis, как да обясня, минимални количества, които земеделските производители могат да ползват. Плюс това този басейнов принцип, който е управлението, да ви

кажа, ние земеделците плащаме включително и загубите на Министерството на екологията през цената на водата.(прекъсната връзка).

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Да приема, защото смятате, че е заяждане, по коментара към МОСВ не мога да взема отношение, госпожа Григорова, ако иска ще вземе думата.

Искам да приключим, достатъчно ясно ли е написано, така завършва първа цел, потребност № 6 – „Климатичните рискове през последните години се увеличават, а застрахователния пазар не предлага застраховане срещу неблагоприятно климатично събитие – суша и единственият начин за преодоляване на загубите в следствие на засушаване е добре работещата хидромелиоративна инфраструктура и ефективни поливни съоръжения в стопанствата“, тоест тук в цел 1 говорим за стопанства. Това дали като формулировка е ОК за целите на стопанствата и след това ще изкоментираме потребност № 7 в цел 5 дали е ОК като основна хидромелиоративна структура. Това искам първо да уточним.

Съгласяват ли се всички, че тази формулировка касае стопанства?

Заповядайте, госпожо Попова!

ЯНКА ПОПОВА: Не виждам обаче това да е достатъчно ясно в контекста на животновъдните стопанства. Защото ние също бихме могли да ползваме това в нашата дейност. Трябва ли според Вас да го уточним изрично, че става въпрос и за животновъдни стопанства?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Става дума за всички стопанства, които имат нужда от напояване. Ако започнем да ги изброяваме рискуваме...

ЯНКА ПОПОВА: Не да ги изброяваме. Въпросът е, че чисто прочитайки го не става достатъчно ясно, че тук се включват и животновъдните такива.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Колкото по-общо е написано, толкова повече видове стопанства могат да бъдат включени.

ЯНКА ПОПОВА: Ефективни поливни, защото при нас поливни не е точно най-точният термин.

НАДЕЖДА РАНГЕЛОВА: При нас е факт, че поливането на пасища е възможно и е изключително скъпо, но имаме доста затруднения и казуси свързани с осигуряването на качествена питейна вода за животните, каквато все повече изисквания имаме от страна на съответните институции. Така, че дали тук е мястото в

тази точка не знам, но определено и животновъдния сектор има нужда от напояване, но на животните. Такъв тип съоръжения, които в повечето случаи не съществуват, тоест те не са модернизация, а по-скоро са изграждане на нови съоръжения за напояване, ако трябва да се дефинира по някакъв начин.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте!

СТЕФАН АСЕНОВ: Докато говорим за специфична цел 1, потребност № 6 мисля, че ще е най-работещо при възможност да се промени леко заглавието и да се конкретизира по примера на цел 5, приоритет № 7, като се добави „Създаване, възстановяване и модернизация“, като говорим на ниво стопанство.

В момента заглавието е изключително лаконично.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Бихте ли казал цялото заглавие както предлагате да бъде?

СТЕФАН АСЕНОВ: „Оптимизиране възможностите за напояване, за намаляване на негативните последици от проявлението на природно климатични рискове и увеличаване на добивите, включително чрез изграждане, възстановяване и модернизация на хидромелиоративната инфраструктура“.

Нещо от този вид, което трябва да бъде прецизирано и конкретно да казва, че включва и такива мерки, включително и за изграждане на нови съоръжения.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: И накрая да добавим думата „в стопанствата“, защото всъщност нея не я казахте, нали така?

СТЕФАН АСЕНОВ: „В стопанствата“ да, говорим на ниво стопанства в момента, защото в 5.7 вече става дума за ...

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Добре, приемаме тази бележка и това ще бъде коригирано в цел 1, потребност № 6 ще добавим „включително чрез изграждане, модернизация на хидромелиоративната структура в стопанствата“.

СТЕФАН АСЕНОВ: В стопанствата или на ниво стопанство.

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Искам нещо да допълня, тук може би ако хидромелиоративна инфраструктура се включва и резервоари за вода, които те могат да използват или такива системи, които обират дъждовни води, това специално може да се ползва при животновъдството и при по-малките зеленчукопроизводства,

овощарство и т.н., става ли ясно, че тази хидромелиоративна инфраструктура включва и този вид?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Достатъчно общо е в Стратегическия план в интервенциите ще бъде прецизирано.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Цел 5, потребност № 7 – Ок ли е записана: „Намаляване на натиска от селското стопанство върху водните ресурси чрез подобряване на водния баланс и дела на напояване, както и възстановяване и модернизация на хидромелиоративната инфраструктура“, тоест тук е съвсем общо и става дума за основната хидромелиоративна структура“.

Съгласни ли сте с тази дефиниция или имате други предложения?

НАДЕЖДА РАНГЕЛОВА: Съгласни сме с уговорката, за това което казахте, че в последствие ще бъде дефинирано специфично за животновъдството на следващ етап.

БОЖИДАР ПЕТКОВ: Думата „намаляване на дела на напояване“ мисля, че не е съвсем коректна.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Къде е тази дума?

БОЖИДАР ПЕТКОВ: Току що го прочетохте.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: „Намаляване на натиска от селското стопанство върху водните ресурси чрез подобряване на водния баланс и дела на напояване“ тоест ще подобряваме дела на напояване, а няма да го намаляваме.

БОЖИДАР ПЕТКОВ: Да, ще го подобряваме без да го намаляваме.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: В този смисъл е.

Имате ли предложния за корекция или считате, че е достатъчно общо? Не виждам желаещи за коментар, тоест потребност № 7 на цел 5 я уточнихме.

Има ли други изказвания?

ЮЛИЯ ГРИГОРОВА (МОСВ): Може ли да отговоря на въпросите.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Да, заповядайте, госпожо Григорова!

ЮЛИЯ ГРИГОРОВА (МОСВ): Благодаря на господин Гечев, за въпросите, а сега да уточня:

По отношение на влажните зони, влажните зони в България са дефинирани, включително, че има приет и се изпълнява към момента Национален план за защита

на влажните зони, така че ако нещо повече ви интересува сме на разположение да подадем и допълнителна информация.

Към момента, след като външен проект от страна на Европейската комисия приключи при нас постъпи и база данни, говоря за GIS база данни, с влажните зони в България, която също бихме могли да предадем на колегите от Министерството на земеделието, храните и горите при желание и необходимост от тяхна страна.

Това, което искам да уточня е, че ние изявихме желание да подпомогнем разписването на т.нар. базови изисквания за защита на влажните зони така, че те да не допринасят за невъзможност да бъдат прилагани еко схеми или други компенсаторни мерки в тези територии.

По отношение на отстъплението на ползването на вода, няма такова нещо. Така или иначе МОСВ отговаря за 51 национално значими язовира. Вие знаете, че всички други съоръжения за напояване – язовири са към „Напоителни системи“, които не са част от структурата на МОСВ, така че тук категорично не мога да се съглася с Вашето твърдение. Напротив, ние апелираме да се видят всякакви възможности, наистина за осигуряване на източници на вода, тъй като съгласно Закона за водите на първо място от тези 51 национално значими язовира се осигурява и гарантира водата за населението и за питейни нужди.

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Други желаещи за думата?

МАРИЯНА МИЛТЕНОВА: Имам предложение във връзка с формулировката на точката, която коментираме. Наистина да се премахне намаляване на натиска от селското стопанство върху водните ресурси, а да се запише: „Ефективно използване на водните ресурси чрез подобряване на водния баланс и дела на напояването, както и възстановяване и модернизация на хидромелиоративната инфраструктура на национално ниво“, да бъде ясно, че става въпрос за територията на страната и национално ниво, да не се заблуждаваме, че говорим за стопанствата, още от формулировката на точката.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Госпожо Григорова, чухте ли предложението и дали сте съгласна с това предложение?

ЮЛИЯ ГРИГОРОВА (МОСВ): Да, ние сме съгласни с предложението.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Приемаме коментара и ще го отбележим.

Заповядайте, господин Стоянов!

КИРИЛ СТОЯНОВ: Ние си говорим за необходими в стопанство и извън стопанство, обаче и до този момент аз не съм видял никъде необходимостта от инвентаризация, за която си говорим поне десет години вече на тези хидромелиоративни съоръжения. Как например ще видим колко се напоява и откъде се напоява и как се напоява, ако не знаем какви съоръжения всъщност имаме. Тази разлика между 3 и 5 хиляди язовира е безумна. Тоест това нещо по някакъв начин трябва да се реши и трябва да е...

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Не, моля ви тук бъркате темите – националните ни потребности и Стратегическия план, който изготвяме.

Господин Антон Аспарухов, ще вземе отношение.

КИРИЛ СТОЯНОВ: Мисля, че тази(прекъсната връзка), при необходимост трябва да се напише вътре за да се предвидят средства и да се направи преди да се пуснат другите неща.

АНТОН АСПАРУХОВ: Ако може нещо да добавя. Има такова извършено картиране в Стратегията на Световна банка за хидромелиорациите, което ясно се вижда, мисля, че със сателитни изображения къде точно се напоява. Така, че има такива извършени анализи и Стратегията на Световна банка, както и последващото подпомагане, което произхожда от нея е базирано на това реално изследване.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Други изказвания? Не виждам да има желаещи.

Добре, преминаваме към следващата точка от дневния ред.

Точка 6

Обсъждане на предложения и коментари по Специфична цел 6 – „Принос за защита на биологичното разнообразие, подобряване на екосистемните услуги и опазване на местообитанията и ландшафта“.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте, господин Карабелъов!

МИХАИЛ КАРАБЕЛЪОВ: В цел 6 първоначално бяха иницирани десет потребности, а сега са девет като десетата е свързана с обучение и е прехвърлена в хоризонталната цел. От деветте потребности в пет са извършени корекции в текстовете, така че да бъдат прецизирани съобразно получените бележки по време на обсъждането им.

На база на получените бележки е коригирана потребността свързана с биологичното земеделие.

Според нас, систематичното място на потребността е в цел 6, но е допълнена в матрицата на SWOT анализа по специфична цел 4. Направена е промяна в наименованието на потребността, като се извежда нужда от разширяване на практиките за биологично земеделие. Това е в съответствие с целта на Европейския съюз за разширяване на биологичното земеделие.

В голямата част в получените становища има подходящи коментари и бележки, които са по-скоро предложения за интервенции, като идентифицираните потребности 9 в специфична цел 6 обхващат направените предложения.

Извършеният анализ се основава на база на набор от индикатори, конкретно свързани със специфичната цел и в този смисъл по-широкият обхват на идентифицираните потребности позволяват на следващ етап да бъдат посочени конкретни интервенции, които могат да бъдат финансирани. Тоест сега потребностите са по-широко формулирани.

На база на получените бележки са извършени корекции в текстовете на анализа и свързаната възможност за предоставяне на услугата на опрашване в матрицата на SWOT анализа. Коририрани са текстове свързани с опазването на ландшафта, като е разширена потребността освен за опазване, се акцентира и върху възстановяване на елементите на ландшафта.

Изчистени са текстовете по отношение на характеристики на ландшафта като се използват съгласно законодателството елементи на ландшафта, а в същото време въпреки бележките на МОСВ земеделския ландшафт продължава да се използва, защото той е част от индикатор С-35.

Коментари свързани с коректността и обхвата на използваните данни са отразени там където са допуснати технически неточности, но всички данни за индикаторите са от официални източници МОСВ и индикаторите за ОСП.

Една част от бележките и коментарите от МОСВ са отразени, като са изчистени неправилно използвани термини, основно неблагоприятно и незадоволително и неблагоприятно – лошо, като това е отразено в анализа и в потребностите.

Включени са текстове в SWOT матрицата във връзка с приетата Стратегия за биологично разнообразие 2030.

По отношение на бележки от други външни сдружения например, Сдружението за териториален и екологичен просперитет техните бележки в голямата си част са включени и обхванати от потребностите, но са ограничени до предвидените контекст индикатори, както е посочено в първата част на анализа от изпълнителя. В някои случаи са използвани допълнителни индикатори, доколкото са налични подходящи данни за изследването. Отново са посочени на всяко място източниците на данните.

По отношение на Националната приоритетна рамка към настоящия момент няма такава одобрена, колегката от МОСВ предният път пое ангажимент този път да ни го представи, като сега идентифицираните приоритети, мерки и дейности за ефективно управление на защитените зони се базират на очакванията да могат да бъдат финансирани интервенции в тази област. Инвестираните потребности са свързани със защитените зони от мрежата и очакваното приемане на заповеди за местообитанията, които към настоящия момент не са приети.

Извършена е промяна в документите и в матрицата на SWOT анализа по отношение на състоянието на пасищата, като тенденцията се променя от стабилна към подобряване. Допускането се основава на въведените забрани през 2014 година за промяна и разораване на постоянно затревените площи като част от екологизирането по първи стълб. Мярка 12, която въвежда забрани за разораване на защитените зони и други изисквания в кръстосано съответствие, които допринасят за подобряването на състоянието на опазването на тревните площи.

Налице са предложения за изграждане на Система за мониторинг и наблюдение на екологичния ефект от прилагане на схеми и мерки свързани с опазване

на околната среда. Такова предложение, като необходимост не е прието предвид на това, че всъщност ежегодно се извършват анализи на заложените индикатори и прилаганите мерки по ПРСР, от друга страна Изпълнителната агенция по околна среда, следва да поддържа Национална система за мониторинг на биоразнообразието, като са налице проекти за усъвършенстване, тоест не е изведена необходимост от нова информационна система за мониторинг.

По отношение на предложението за анализ на земите с висока природна стойност също е прието по принцип, като за това трябва да бъде извършен допълнителен анализ на обхвата на тези земи, тъй като използваната методология към настоящия момент е по-стара, а в същото време поради липсата на съпоставими стойности на земите с ВПС в отделни държави Комисията не е включила показателя висока природна стойност в рамките на ОСП за следващия програмен период, това е към настоящия момент.

Други важни коментари от Сдружение „С теб“ са обхванати от текущо идентифицираните потребности, като тяхната формулировка е по-тясно формулирана и считам, че идентифицираните потребности обхващат техните предложения, които по-скоро са по-конкретни и подходящи за интервенции, в това число и поддържане на земеделие с висока природна стойност.

Това е общо и накратко по отношение на потребностите в цел 6.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Заповядайте за коментари и въпроси?

Заповядайте, проф. Попов!

ПРОФ. ПОПОВ: През целият ден имаме проблеми с връзката, поради което не успях да се включа и да отговоря на някои от бележките на госпожа Григорова.

Нека да кажа нещо, което господин Карабелъв също спомена, по отношение на бележката „приема се по принцип“, искам да уверя и госпожа Григорова и всички наши колеги от МОСВ, че заедно с колегите от регионалните дирекции в МЗХГ сме адресирали може би над 90 коментари.

Това, че някъде сме написали по принцип, това е че отстрани сме пояснили, че когато приемаме някои от техните бележки или коментари, или предложения по принцип това не означава, че автоматично ще ги сложим в текста и

ще ги поправим в потребностите, в текста на потребностите отделните потребности, поясненията и съответно в резюмето.

Това означава, че ако се гледат малко по-внимателно техните предложения, които са дадени или коментари, те са пречупени през нашето мнение, мнението на работната група, която е по специфични цели 4, 5 и 6 на Аграрния университет и тогава сме ги внесли като добавки или като корекции и т.н.

Отново повтарям, почти всички бележки, коментари и предложения на МОСВ са взети под внимание. Някъде сме казали, че достатъчно сме обърнали внимание на тези бележки в нашите изводи в първоначалния SWOT анализ, включително ги има и в резюметата, така че не сме счели за нужно да продължаваме да ги разработваме.

По отношение на отделните организации, НПО, браншови и асоциации мисля, че с господин Карабелъов и с другите колеги много детайлно също сме адресирали и тези бележки.

Искам да ви уверя, ако погледнете първия вариант, след първото ТРГ на потребностите и сега варианта на потребностите със SWOT матриците ще видите, че някъде тези SWOT матрици вече са станали прекалено обемни и с прекалено много възможности, заплахи, силни и слаби страни. Това е максимално, за да се опитаме да удовлетворим всички предложения и коментари, които получихме. Но има и нещо друго, тук колегите от МЗХГ трябваше и те ще си преценят кои от тези потребности в крайна сметка трябва да останат в последната версия и кои да не останат.

Ние не можем да се съобразим, отново повтарям, това е моето обръщение към всички колеги, че не можем да се съобразим с абсолютно всички бележки и предложения и да ги отразим в потребностите, това е просто невъзможно.

Нека да оставим малко тук и на колегите от МЗХГ да направят своята преценка.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Други изказвания?

Да разбирам ли, че няма коментари по потребностите по цел 6? Добре.

С това на практика изчерпахме дневния ред за днес.

ЮЛИЯ ГРИГОРОВА (МОСВ): Може ли да отговорим от МОСВ?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Да, заповядайте!

друго, тук колегите от МЗХГ трябваше и те ще си преценят кои от тези потребности в крайна сметка трябва да останат в последната версия и кои да не останат.

Ние не можем да се съобразим,

към всички, тогава не можем да се съобразим

и не можем да се съобразим

ЮЛИЯ ГРИГОРОВА (МОСВ): Бих искала да благодаря на господин Карабелъов и на проф. Попов, както за внесеното отношение така и за ползотворната работа, която имахме през изтеклите месеци. Тук само ще направя две, три уточнения, за да не бавя повече всички.

По отношение на Националната рамка за приоритетни действия за „Натура 2000“, аз бих искала на следващото заседание да я представим, като поемам ангажимент да изпратим една презентация с молба членовете на тематичната работна група да се запознаят предварително с нещата, като презентацията ще бъде кратка, които ще им изпратим дори цялата рамка, ако вие сте съгласни бихме могли да изпратим, за да може наистина след много кратко мое представяне да има въпроси и отговори и да се направят уточнения с цел да подобрим рамката за „Натура 2000“.

Възможно ли е да се направи така?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Тоест, вие искате утре да я представите, така ли?

ЮЛИЯ ГРИГОРОВА (МОСВ): Говоря за следващо заседание.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Утре е следващото заседание, ако искате да се разберем не за заседанието утре, а на практика за следващото.

ЮЛИЯ ГРИГОРОВА (МОСВ): Точно така.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Добре.

ЮЛИЯ ГРИГОРОВА (МОСВ): Ние ще ви я изпратим предварително с една молба да бъде разпратена до членовете на тематичната работна група, за да бъде ефективно и ефикасно това представяне.

По отношение на останалите коментари, които бяха направени по ос биоразнообразие, няма да се спирам на тях. Това, което смятам единствено и само да вметна, тъй като има един коментар отстрани, който сме дали и които са предложени, като цяло по никакъв начин не бихме искали дейността на Националната служба за съвети в земеделието да спре, а просто идеята ни беше да се преформулира така представената информация, тъй като аз не виждам, че има недостатъчна информация, може би земеделските стопани и управителите на земеделски земи имат необходимост от допълнителна такава или от повече разяснения, но като цяло екологична информация има и тя е общодостъпна. Това е основната ми бележка.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Добре, благодаря ви.

ЮЛИЯ ГРИГОРОВА (МОСВ): За другите неща ще се чуем с господин Карабелъов, които не са толкова съществени.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря от името на колегите за доброто сътрудничество с МОСВ.

Заповядайте, госпожо Попова!

ЯНКА ПОПОВА: Благодаря.

Искам да акцентирам на някои от точките, които са в тази цел, като едната е точка 3 „Съхраняване и възстановяване на елементи на ландшафта и постигане на благоприятен природозащитен статус на постоянно затревените площи“. За нас това е важно в контекста на местообитанията в постоянно затревените площи, защото в този аспект не бяхме включени досега.

Другата точка е точка 6 „Насърчаване на практики за справяне с генетична ерозия и внасяне на инвазивни чужди видове“. Чужди видове има и в постоянно затревените площи. Ще го коментираме на следващ етап, когато говорим за схеми и мерки, но за нас е важно, че това присъства като точка в цел 6.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Разбирам, че просто казахте, че е ОК това, че са изведени като потребности.

ЯНКА ПОПОВА: Да, това казвам.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Добре, благодаря.

Има ли други изказвания? Няма.

Дами и господа, с това изчерпахме днешния дневен ред. Утре продължаваме с направените уточнения по цел 1 и коментарите по цел 5, които бяха, с което считаме, че потребностите по специфични цели 1, 2, 4, 5 и 6 са приети.

Утре ще продължим с останалите специфични цели, след което трябва да започне същинската работа по изготвянето на интервенциите.

Благодаря Ви, за това, че бяхте диалогични и утре ще се видим отново.

Закривам заседанието на тематичната работна група.

мерки, но за нас е важно, че това присъства като точка в цел 6.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря, да.

Заседанието на тематичната работна група завърши в 13,30 часа.

Дами и господа, с това изчерпахме днешния дневен ред.

Утре ще продължим с останалите специфични цели, след което трябва да започне същинската работа по изготвянето на интервенциите.

Благодаря Ви, за това, че бяхте диалогични и утре ще се видим отново.

Закривам заседанието на тематичната работна група.

мерки, но за нас е важно, че това присъства като точка в цел 6.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря, да.

